

EXPLICIT. NONVS. LIBER. DE. CONSOLACIONE. THEO
LOGIE. INCIPIT. DECIMVS. LIBER. CONTINENS. CON
SOLACIONVM. REMEDIA. OPORVNNA. CONTRA. ILLA
TURBATIVA. QVE. OPONDONTVR. SOLACIIS. ET. GAU
DII. SE. VI. OC. VNDITATI. CAPITVLVM. PRIMVM. CON
TINENS. CONSOLACIONES. SVPER. GAVDIORVM. ET
SOLACIO. RVM. MVNDANORVM. SE. V. EXTERIORVM. CA
RENCIA.

Decimo principaliter decem tribus ad sepedictam
dnam solatricem accedentibus primo omnium unum ex eis
eiusdem domine pedibus puolurus. ipsi de mundanorum
seu exteriorum gaudiorum et solacionum carencia est con
questus. cui mox illa de suis puellis. xiiij. pro conso
lacione eidem tristi impedienda assignauit.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella ad predictum tristem sic ait. **O** homo opacior tibi quod ut
video exterioribus solacijs exquisitis tanquam eger tedia vite me
deri queris. Nimirum ipsa medicamentum solacionum talium in vulnere ver
ticur. quia dum nimis studiose ei inhereris non ad refectorem tuam. sed in
defectionem cedere repit. Ipsa quoque mens tua a secreti interioris gaudio
excludit. et diuersis malis passionibus pro vices subicit. Audi grego
rii dominici gregis pastorem egregium. **V**t inquit taceamus quod in cor
pore dolores tolerat qui febris anhelat. Ipsa vestra salua egritudo
est. cui curandi necessitas nunquam deest. quot enim solacia ad usum viuere
diagram. quasi tot vestre egritudini medicamentis obuiam. sed ipsum quoque
medicamentum in vulnere vertit. quod exquisito paulo diutius inheren
tes. eo grauius deficimus quod prouide ad refectorem paramus. Ipsa quoque
mens vestra a secreti interioris gaudio exclusa modo spe decipit. modo
pauore verat. modo dolore deicit. modo falsa hilaritate replet. **H**ec il
le pater sanctissimus qui ex dictis solacijs finaliter infert quatuor ma
las anime passiones. de quibus illa expta boeciana solatrix loquens sic
dicit. **G**audia pelle. pelle timore. spemque fugato nec dolor affit nubla
mens est vincataque frenis sed ubi regnat.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella ad prefatum hominem mundana gaudia appetentem sic
ait. **N**one multo melius est gaudio carere. quam de gaudio habito
postmodum dolere et tormenta sentire. Sic inquam necesse est. **S**ed quid
profecto extrema gaudij luctus occupat teste scriptura. imo et egre
gius ecclesie. **P**astor gregorius sic dicit. **I**ure restat ut quot prius in
mundo incolumes habuimus gaudia. tot de ipso postmodum cogamur
sentire tormenta. **H**ec ille pater. et videtur imitari ei quod in apocalypsi
de babilone scribit. **Q**antum glorificauit se et in delicijs fuit. tantum
dare ei tormentum et luctum.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad eundem sic ait. **C**ur leta quis et de tribus que
aris. **E**rros tibi inesse videtur. **N**empe plus offerunt tristitia quam leta

Vis hoc scire. Audi p̄memoratū pastore ecclesie. Solet inquit leticia archana mēt̄is apire. atq; apiendo amittere. aduersa vero cum nos exteri⁹ depmūt interi⁹ acutiores reddūt. Hec iste pater. Hec mix. Hā et vexatio dare dicit̄ intellectū. Acumē etiā intellectus facit int⁹ legere atq; colligere de quo mēs introsūm pōt gaudere. cū illa videlicet sapiētia de qua dicit sapiēs. Intras in domū meā cōquiescā cū illa. n̄ em̄ habz amaritudinē conuersatio illi⁹. nec tediū cōuictus illi⁹. s; leticia et gaudiū.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella eidē sic ait. Audi frater nō incassum verbū illius Cassi. Bonū inquit insolitū pl⁹ amat. et sequētī gaudio cōfert dulcedinē tpm̄ p̄missa tristitia. Hec ille. S; quid est. qd̄ inde sequit̄. Profecto sequit̄ q̄ carētia mundani gaudij de q̄ tibi inest tristitia. eo quidē q̄uis existēs min⁹ bona. ē t̄m̄ appetēda q̄ futuro gaudio celesti cōfert dulcedinē. Ita sane ut pl⁹ sapiat. Qd̄ quidē plus om̄i p̄ualet gaudio p̄nti. sicut eternuz t̄pali. Non em̄ inerit gradus iste futuro gaudio t̄m̄ in ei⁹ p̄ncipio. Nimirz quoadusq; durauerit futurum gaudium. durabit et omnis ḡdus eius.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ad p̄fatū hoīem est locuta. Stulti sūt oīno qui gaudere appetūt i reb⁹ exteri⁹ seu mūdānis. Nepe q̄ stultissime er. rēt. pulcre oñdit̄ auctē magni p̄is Volētes inqt̄ gaudere forinsecus. facile euāescūt et effūdunt̄ in ea que vident̄ et nō sūt. et p̄mages eoz famelica cogitatōe lābūt. O si fatigentur inedia. et dicāt q̄s oñdit nobis bona. hanc dicti p̄is sniam si intelligere volueris. recursū habe sup̄ius ad sororē meā. et inuenies eaz lucide declaratam.

V. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ad hoīem p̄dictū ait. opacior hō tibi de errore q̄. s. famelic⁹ existēs indigeres satiari. et nihilomin⁹ de carētia mūdāni gaudij turbaris. quo habito mime saciari posses. s; magis te cōtigerz ieiunū relinq. Quid ni dixeriz te famelicū. Tu nāq; es de ill de q̄bus ex sentētia magni p̄is soror mea imediate recitauit. q̄ volētes gaudere forinsec⁹ facile euāescūt et effūdunt̄ i ea q̄ vident̄ et nō sūt. et p̄mages eoz famelica cogitatōe lābūt. O si fatigent̄ et dicāt q̄s oñdit nobis bona. scilz quib⁹ indigerēt cōtra inediā saciari. Eozte dices q̄ nā sunt illa. Profecto sunt pabula veritatis. sine quib⁹ tanq̄ sine p̄p̄iis suis obiectis ieiun⁹ manz intellect⁹. Dices rursum quib⁹ accidit h⁹ ieiunū. quo in via possent deficere. ill reuera q̄ i via misere hui⁹ pegrinatōis n̄re gaudia solēt querere. Audi gregoriū p̄m̄ beatissimuz. Veritatis inqt̄ pabulo ieiuni sūt. qui in hac pegrinatōis inopia letant̄. De carētia igit̄ leticie tal̄ seu gaudij. gaudere quidē cōuenirz multopl⁹ q̄ p̄ tristitia querulari.

VI. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. Miror karissime q̄ verum gaudiuz quod solum habetur in domino negligis. et de illi⁹ carētia gaudij

tristitia. q̄ respectu gaudij habendi in dño veraciter rationē habz
merozis. Audi dulcem illuz p̄zem clareuallis. Illud inquit reuera
vex est gaudiū et solū qđ nō de creatura. s̄ de creatore d̄cipitur.
qđ cū possederis nemo tollet a te. cui compata om̄is aliunde iocun
ditas meroz est. om̄is suauitas dolor est. om̄e dulce amarū. omne
decoꝝ fedum. om̄e aliud qđ delectari possit molestum.

LVIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sepe dicto hōi tristu sic ait. Cur tristaris de mun
dani gaudij carētia. cōsidera erroꝝ tuū qui de bono tanq̄ de
malo d̄tristaris. Nōne em̄ eo carere bonū est. qđ aima sanctis medi
tacionib⁹ q̄ vtiqz rectū iudiciū pmouent occupata exiliū vel car
cerē reputat aut luctū deputat vel merozē. Ecce aris necesse est. S̄
q̄. Profecto aima spūalib⁹ meditacōnū incitām̄tis occupata mun
dum carcerē vl̄ exiliū. ac risum et gaudiū luctū reputat et merozē
Audi magnū p̄zem Augustinū p̄ redēptōis inquit n̄ri mortē de te
nebris ad lucē. de morte ad vitā. de correctōe ad incorrectōez. de
exilio ad patriā. de luctu ad gaudiū. de terris ad celeste regnū vo
caci sum⁹. quecūqz ergo aīa sancta talib⁹ fuerit incitām̄tis occupa
ta. nihil d̄cupiscit terrenū. nihil trāitorioiū. nihil qđ ad tps̄ arridet.
nihil qđ ad p̄ns delectet. est q̄ risū luctū deputat. et gaudiū i me
rozē d̄mutat. cui mūdus carcer. celū vero habitatio. cui exultacio
de p̄ns nulla est. qz in illo tm̄ gaudere appetit. qui sup̄ om̄s est
Hec pater ille.

LIX. CONSIDERATIO.

Nona puella sic ait. Tu qui de mūdani carētia gaudij q̄rularis.
Naduerto q̄ sis pui cordis. q̄qz q̄diu h̄ feceris iudicaberis stul
tis silis. q̄re inq̄es. p̄fecto qz pua diligis neglectis magnis. Di
ces mihi q̄ nā sūt ista pua et q̄ magna. Reuera om̄e mūdani gaudiū
de numero puoz est. gaudiū vero de deo et in deo h̄ndum de nu
mero ē magnoz. Istud siquidē plenū est. illud aut̄ vel est vacuum
vl̄ nō plenū. Vis h̄ nosce dilucide p̄ scripturā. ecce q̄tū ad gaudiū
mūdi dicit salomō in puerbijs. Risus dolore miscebit. igit̄ gaudiū
mūdi tanq̄ dolore mixtū nō ē plenū. Quantū aut̄ ad gaudiū habē
dum in dño dicit ip̄e dñs discipulis. gaudiū meum in vobis sit. vt
gaudiū v̄m impleat. **¶** Vis rursus p̄positū nosce p̄ certā de vero
qz gaudio diecturam. Ecce vas dicitur vacuum vel non plenum.
cui hoc quod continet non est cōmensuratū. vt pote quod posset et
deberet aliquid amplius cōtinere. **¶** Sed quid. Profecto terrena
queqz non sunt cōmensurata gaudio quod de ip̄is habem⁹ q̄ntum.
cunqz minimo. quippe semp̄ vl̄tra cōdignū gaudem⁹ de terrenis.
sicqz fit q̄ n̄m gaudiū q̄ntumcūqz modicū eo sui obiecti valozem
excedat. quo ip̄m quidem obiectum nō est dignum vt de ip̄o homo
tantū gaudeat. gaudiū igitur n̄m vtiqz nō est plenū cum deberet
magis capere q̄ illud obiectum. immo reuera quod mirum est di
ctu. quanto gaudiuz nostrū de terreno obiecto maius fuerit. tanto

minus plenū erit. **¶** Porro q̄ gaudiū n̄m habendū in domino ne dum in p̄ia sed etiā in hac vita impleat̄. hoc patet si ut prius plenitudo gaudij penes op̄ationē ip̄i⁹ obiecti ad act⁹ gaudētis attēdat̄. quo quidē actu formaliter ip̄m obiectū capi⁹ sicut et eo op̄prehendit̄ vel app̄hendit̄. **N**imirū hac cōsideratione actus gaudētis implet̄ obiecto quod p̄ ip̄m capi⁹. si ip̄m obiectū v̄l excedat valorem eius. vel admin⁹ ei cōmensurat̄. nō autē implere⁹ si obiectū ab actu excederet̄ tanq̄ indignū. ut talis act⁹ circa ip̄m exerceretur. **Q**uaz̄pter sicut gaudiū de terrenis eo ip̄o non est plenuz quo quācumq̄ bona sint illa. et quācumq̄ gaudiū de ip̄is sit modicum p̄ ip̄m de illis gaudem⁹ ultra cōdignū. et sic remanebit et illō gaudiū vel in p̄te vacuū. **I**ta et ecōtra gaudiū n̄m de deo tā in futura vita q̄ in ista est plenū. **N**epe quācumq̄ gaudem⁹ de deo. sp̄ gaudemus citra cōdignū. cū gaudiū nobis possibile sit finitū. et bonuz hoc qd̄ deus est sit bonū infinitū. **E**x quo fit ut non solū n̄m gaudij mensurā impleat. sed ip̄am etiā excedat. **Q**uippe de deo nunq̄ tm̄ gaudere possam⁹ q̄ntū dignū est ut de ip̄o gaudeam⁹. et nōne propter hūc excessū diuini obiecti respectu capacitatis n̄m gaudij. veraciter pōt intelligi illa scripture p̄missio. mensurā bonaz et superfluentē dabūt in sin⁹ v̄ros. **N**is itaq̄ sic se h̄n̄tib⁹ si nō vis digne iudicari pui cordis. ac insipietib⁹ similis. tūc plenū et maximū gaudiū de deo h̄ndum magis solito attēdas. et mundanū gaudiuz non plenū s̄ vacuū cū sit minimū nullaten⁹ magnipēdas.

IX. CONSIDERATIO.

¶ Decima puella sic ait. **T**u qui de mūdani gaudij carentia turbaris. **V**tināz esses hō realis nequaq̄ haberes cām turbationis. **H**omo nāq̄ realis nō curat de vanis. q̄re nec de gaudijs mūdanis. **V**is scire q̄ vniuersuz mūdani gaudiū vanū sit. **E**cce vanū esse diffini⁹. qd̄ nec plenitudinē p̄stat cōtinētī. nec fulcimentū inicitī. ē autē tale mundanū gaudiū vniuersum. quippe qd̄ mundanū gaudiū nō p̄stat plenitudinē cōtinētī. hoc ex p̄missis clarū est. q̄ em̄ ip̄m nō est plenū. quō hoc alteri p̄staret plenitudinē. **S**ed q̄ mūdani gaudiū nō sit plenū hoc iam tibi per sororē meaz est dilucide declaratum. **¶** Porro q̄ nec p̄stat fulcimentū inicitī. patet quidem. quia nimis ē instabile atq̄ vagū. **H**⁹ etem̄ suppoit laus illa ecciastica de beata katherina. fragrat amore dei spernit vaga gaudia mundi. **T**estat̄ autē hoc et magn⁹ pater augustin⁹. **L**eticia inquit huius seculi vanitas est. cum magna expectatione speratur ut veniat. et nō potest tēneri cum venerit.

XI. CONSIDERATIO.

¶ Undecima puella sic ait. **C**ur homo q̄rularis de exterioris gaudij carentia. cuius sc̄z obiecta sunt exteriora aliqua. **C**erte in illis non sunt gaudia exp̄tenda. eo q̄ illa non sunt durabilia. sed nec sunt maiora. **V**is scire q̄ gaudia de exterioribus non sunt durabilia. **A**udi senecam illustrem hominem gentilem qui ad gaudium

habendum durabile dirigit ad interiora. Viri inquit boni gaudiū est ex bona conscientia tu indicas illū gaudere qui ridet. animus debet esse alacer et fidens. et sup omnia rectus. Oculta ista que foris secus splendēt. et de tuo gaude. quid est aut de tuo. id est de teipso. et de tui optima parte. Volo tibi nunq̄ deesse leticiā. Volo tibi illam domi nasci. nascit si in teipso sit. Hec ille. Qui rursus sic ait Circūspice. sola virtus p̄stat gaudiū p̄petuum. securum etiā si qd obstat nubiū materia interueniet q̄ infra ferunt. nec vnq̄ diē vincūt Vis vltimū scire q̄ gaudia de exteriorib⁹ nō sunt maiora internis gaudijs. Audi ecclesiasticū. Non est inquit oblectamentū sup cor. dis gaudiū. cordis inquit nō corporis. dicit igit̄ hoc ad d̄ram risus corporalis. ad d̄ram saltus. aut circuit⁹ chorealis. Ad d̄ram omnis ignominiose exultatōis. de quali salomon ait in puerbijs. Sulto. rum exultatio ignominia.

CXII. CONSIDERATIO.

Duodecima puella sic ait. Considera homo penes te qm̄ min⁹ bonum obstaculū p̄stat d̄sequēdi maius bonū. nōne tūc p̄ maioris boni d̄sequētia minoris boni carētia letanter est ferēda. Eatearum hoc necesse est. Sed quid differētiē est inter gaudiū in hoc mundo. et gaudiū in d̄no. Profecto primū vti pri⁹ p̄ sororē meā patuit est vacuū. Scdm̄ vero est plēnū. Primū de numero puorū est. scdm̄ de numero est magnoz. imo inter ista nō est d̄paratio. Nam primum est incompatibiliter minus. scdm̄ incompatibiliter mai⁹. primū scdm̄ p̄stat obstaculū tanq̄ impossibile sibi et d̄trariū. Vis de istis deuotis et validis autoritatib⁹ edoceri. Audi p̄rem clareuallis. Vndi qz inq̄ se ingerit amor mūdi cū d̄solatōib⁹. imo d̄solatōib⁹ suis. obseruat aditus. p̄ fenestras irruit. mentē occupat. sed nō eius qui d̄icit. renuit d̄solari aimā. memoz fui dei et delectat⁹ sum. p̄occupatū nempe secularib⁹ d̄siderijs aimum delectatō sancta declinat. misereri nō poterūt vera vanis. eterna caducis. spūalia corporalib⁹. sūma p̄mis. vt p̄ter sapias q̄ sursum sunt et q̄ sup terrā. et subdit nulla d̄uentio veritati et vanitati. Hec ille pater. S; iam patuit gaudiū mūdi esse vanum. instabile. et p̄ d̄sequens caducum. Estqz corporeale et sup terram. et sic p̄mūm. Sed gaudiū in domino h̄m naturaz obiectū stabile est et eternum. et circa hoc qd sursum est et summum est. et solum verum gaudiū et plēnū. Vnde et ordinari⁹ appar⁹ super tertium illum ap̄licum. Gaudete in domino semp dicit sic. non in seculo. sed in domino. id est oīne bonum. vnde gaudendū est. stante in deo. nō extra. sicut em̄ non potest homo duobus dominis seruire. sic nemo potest in seculo gaudere et in domino. Amic⁹ em̄ huius mundi inimicus dei reputabit. multum inter se hec duo gaudia differūt. suntqz oīno d̄traria. nec simul i eodez esse possunt. Hec tibi. Carentia igitur mūdani gaudiij non est nisi remotio obstaculi respectu gaudiij in deo habendi. quod solum est verum gaudium. cui compata omnis aliunde iocunditas meroz est et cetera. p̄pter

hoc igitur gaudiū tam consolatoriū in deo habendū. gaude q̄ remota sit obstaculum per carentiā mundanorū gaudiorū.

CXIII. CONSIDERATIO.

Querciadecima puella sic ait tristi. Tu queris cōsolari de gaudij carētia. Dic igit̄ mihi de cuius carētia. et fortassis te docebo q̄ illo carens nullo cares. Gauderē inquit libēter de p̄mōtione. Alius dicet de diuicijs. terci⁹ de luxuria. Quart⁹ dicerz gauderz libēter de magna familia. aut ex alia cōsimili causa. Sed quid. Profecto dico et dixi sp̄ h̄ij et om̄s cōsiles errāt corde et tu primus. qd̄ em̄ appetis gaudiū. nō est gaudiū. vñ nec de eius carētia est dolendum. Audi illustrē senecā. Dicim⁹ inquit nos magnū gaudium ex illius cōsulatu quod nō est gaudiū. s̄ vt sepe iniciū future tristitie gaudium em̄ adiūctum est. nō desinere. nec in cōtrariū verti. om̄s tendunt ad gaudium. sed vnde stabile et magnū cōsequantur ignorant. Ille ex conuijs et luxuria. ille ex ambitione et circumfusa clientuz turba. ille ex amicis. alius ex studiorum liberalium. vana ostentatione. omnes istos oblectamenta fallacia et breuia decipiunt. sicut ebrietates que vnus hōre hylarem insaniam longi temporis te dio pensat.

CXIII. CONSIDERATIO.

Quartadecia puella sic ait. Cur de exteriorib⁹ p̄fertiz carnalib⁹ solacijs et gaudijs nō habitis querularis. Cur non cōsideras si hoc a carētia tua amputes. q̄ multo excellentiora in recompensam recipies. s. delectationes quas spirit⁹ nouit dare. Et certe etiā statim. Audi vniuersalis ecclesie pontificem gregorium loquor. Si inquit carni quodlibet abscidimus. mox in spiritu quod delectat inuenimus. Mox inquit ergo capacem seu ad capiendum dispositum non oportet cum tedio expectare. magno enim antistite Ambrosio testante. Nescit tarda molimina. spiritus sancti gratia. Dicit quoqz in spiritu igitur non in corpore nisi per redundantiam forte secundū quā dixit sanct⁹ dauid. cor meum et caro mea exultauerunt in deum viuum. Dicit rursus in spiritu. vt sciam⁹ q̄ sicut mouemur. si spiritu viuimus. spiritu et ambulemus. sic etiā si spiritu viuimus. in spiritu etiā qui in fletu est solatium delectemur. et de gaudio quod est fructus spiritus consolemur. Rursus dicit in spiritu. vt effectū gaudij et solacij ex causa pensem⁹. vt sicut causa causam. puta spiritus ipsum corpus excedit. sic sciamus gaudium spiritus excedere gaudium vel solatiū quod dat corpus.

Capitulū secundū continēs cōsolationes sup̄ necessitate abstinēndi a choreis. et a quārcunqz vsu vel auditu cantionum et musicarum armoniarum.

Secūdo post p̄missa ad supradictā dñam solatricē accessit
et ali⁹ tristis sup̄ necessaria abstinentia a choreis cantōib⁹
et armonijs musicis q̄res cōsolari. Cui illa de suis puell
quinq̄ solatrices assignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur de necessaria a choreis abstinentia q̄ru
laris. O si ad plenuz cognuisses et tu piculum choreaz. absqz
tristitia cordis leuiter abstineres a d̄sorco chorifatiū. Que em̄ p̄so
na sane mētis n̄ abhorerz man⁹ secū chorifatiū. si nouissz illas esse
plenas ad modū ericij aculeis spinaz. Certe merito q̄libet abhorz
reret cū talibus. aut tenēdo taliū manus chorifare. Sed quid. Nō
ne manus simul chorifantiū ut frequēter sunt spinose. quaz spine
seu aculei nedū manus secuz chorifantiū penetrant. s̄ etiam hinc
inde ad penetratōez cordis vsqz p̄cedūt. et ip̄m nōnunq̄ letaliter
cruentāt. Datēt ista p̄ neptē meam sup̄ius luculēter. Cuius rei gr̄a
atqz p̄pter illa q̄ sup̄ p̄ sorozē meā de cōrectatōe manuū dicta sunt
pōt homo a choreis hylariter abstinere.

II. CONSIDERATIO.

Secūda puella sic ait. O simplex homo qui de abstinentia neces
saria a choreis tm̄ cruciaris. Nonne locum vitares in quo esse
crederes vl̄ vnū basiliscū qui visu suo toxico occiderz hoies se in
tuentes. Certe sic. Quid tūc ubi plurimi basilisci simul habitarent.
Credo q̄ nullo mō illo ires. s̄ reuera in sola vna chorea tā de cho
rifantiū. q̄ etiā de astatiū plurimi assunt basilisci libidinosa ispe
ctōe actiue habita p̄iter et passiue multe p̄sone ad mortez vtinā nō
eternā deducūt. Nōne ḡ loc⁹ choreaz piculosus ē p̄iter et act⁹
ubi plurimi sūt effrenes animis timore d̄i mīme refrenatī. qui om̄e
illud sine timore d̄cupiscūt qd̄ placz eoz oculis. Quo fit ut multi
sibi adinuicē cause sint eterne mortis. O q̄ crudele est hoc. cuius
similis crudelitas ab hoie n̄ crudeli vix vel nūq̄ bestie infereret.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Nescis hō q̄ magna est d̄ria leuitatum Est
nāqz leuitas natural̄ rez sursum tendentiū. ē aut̄ et moral̄ de
scendentiū in ifernū. vel ad min⁹ ad ip̄m purgatoriū. Peccine autē
leuitas videtur maxime generari nutriri et augeri in choreis. et ibi
dem dissolui āimus nedū chorifantis. verū etiā cuius libz assistentis.
Ibi nullū locū habz mentiū recollectō. s̄ bñ corpm̄ p̄lima dissolu
tio. nō illa de q̄ paulus ait. cupio dissolui et esse cū xp̄o. q̄ quidem
bona esset. s̄ talis de q̄ Ieremias ait vsqzquo delicijs dissolueris fi
lia vaga. Hec est scādaloza dissolutio corpaliū gestuum que vage
mentis phibz testimoniū. nihil h̄ntis solide d̄sistētie. s̄ maxime ap
proximātis ad casum. Docte siquidē sensuū temptatōib⁹ sunt apte
et per te inferi aduersus eaz leuiter p̄ualebunt. Non illa talis erat
vage mentis vel corporis amozē dei preferuata de qua cantamus.

fragat amore dei. spnit vaga gaudia mundi. Verū his que dixi de
vaga chorifatiū leuitate nō apponat aliquis q̄ xp̄o de choreis vir-
ginū sic cantat. Quocūq; p̄gis virgines. sequuntur atq; laudibus.
post te canentes cursitāt. hymnosq; dulces p̄sonant. Id em̄ et si nō
sensus anagogic⁹ excusaret. excusaret tñ p̄ntiuz imutabilis p̄fectō
firmatorū in bono. et p̄ncipiū motus qui a diuina ratione p̄ce-
dit: quippe totū diuinū est misterīū q̄ in celestib⁹ attitatur.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Nescis homo q̄ spirit⁹ regunt corpora. s; alij et alij spūs. alio et alio in loco. Est locus spūaliū cantico-
rum. puta chorus. seu templū. illic assunt spūs boni. Nempe de tem-
plo sic oramus. Visita q̄sumus dñe habitatiōē istam. et angeli tui
sancti habitātes in ea nos in pace custodiant. Est locus alius can-
tionū carnaliū seu luxuriarū. puta locus choree seu theatrum. illic
puto adesse spiritus malignos. et si angelici spūs diubilāt i choro
cantantib⁹ teste p̄re clareuallis. Osallentibus inquit sancti angeli
admisceri solēt. O si quis haberet oculos aptos. viderz qua cura. q̄
ve tripudio intersunt cātantib⁹. Si inq; sic spūs boni admiscerēt cā-
tantibus in choro templi. quis tūc dubitarz quin et maligni spūs
pari pacto in theatro. seu in loco choree carnaliū et turpiū cantio-
num cātōrib⁹ et cātricib⁹ soleāt admisceri. Ob hoc nāq; magn⁹ p̄
Augustin⁹. Holo inquit vos socios fieri demoniorū. id est nolo q̄
eis quasi p̄ncipalib⁹ vos associetis. et subdit in quibus dicens. de-
lectant cāticis vanitatis theatrorū insania. vident⁹ igit spūs mali-
gni in theatro seu chorea tanq̄ in canticis vanitatis p̄ncipales in-
cordibus se associantiū p̄cinēdo choreas ducere chorifantiū ad si-
nistrā gressusq; eorū dirigere. nō certe ad dexterā recte opationis.
sed ad sinistrā iniquitatis. nō ad dexterā patris. seu futuri iudicis.
sed ad sinistrā illi⁹ iudicis. In q̄ tandē statuent⁹ durissimā sententiā
audicuri. qua his qui ad sinistrā eius erūt dicet ip̄e iudex. Discedi-
te a me maledicti in ignē eternū. qui p̄paratus est dyabolo et ange-
lis eius. Non opponat mihi quis nec de viris ne de mulierib⁹ san-
ctis in veteri lege cantantib⁹ choros ducentibus. musicisq; instrum-
tis vtentibus. Nec em̄ vt puto in figura cōtingebant. et sicut tunc
in certis casibus deo placebant. ita et facientes ab om̄i malo eue-
tu ab ip̄o deo p̄seruati fuerāt. p̄ quod tñ n̄ om̄is i veteri lege facta
chorifatio. aut musicorū vsus excusatur. Daucorū nāq; priuilegia
non modo s̄m sanctos. sed etiam s̄m leges et canones non sunt in
exemplū. siue ad consequentiā pertrahenda.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Cur in cationibus et ceteris musicis me-
lodijs adeo delectaris. Nequaq; hoc duenit virilib⁹ animis
Ille nāq; virū eas nimium appetentem effeminant. similēq; faciūt
infantibus qui ctra eiulatum dum mouentur in cunabilis nutritū

suarum cantionib⁹ indigent confoueri. Ille ab auditu verborū di-
uine inspirationis reuocat animū. **H**ac in hora qua pualent nō est
dicere. **S**udiā quid loquat⁹ in me dñs deus. **S**ed nec est pape eoz,
detenus cantū illū amoris de quo versus loquit⁹. **N**on clamor sed
amor. cantat in aure dei. **D**ucasne iterim p̄cipiet hō illam armoniā
in se vel in alio qualis erat in corde virginis. teste quodā fulberto.
Deopromebant inquit virtutes in cogitatione et effectu cordis eius
ineffabile armoniaz. quā ip̄a creatrix et inhiātrix eius dei sapiētia
delectabat⁹ audire. **P**rofecto si p̄ualeat armonia exterior v̄l nulla.
vel insensibilis erit interior. que si sentiret⁹. v̄tqz esset om̄i exteriori
dulcior et suauior. **D**ucasne vel in interiori hoīe sentietur illa dul-
cedo nois **I**hu quā ille dulcissimus pater clareuallis sensisse videt⁹
qui scit⁹ dixisse. **H**is mel in ore. melos in aure. iubilus in corde. **B**n̄
quidē timeo q̄ in choroalib⁹ cāticis et ceteris musicis melodijs si-
renice vocis dulcedo in exitiū deducēs auditorē sentietur. **T**imeo
quoqz q̄ venenū sit mētis. illa dulcedo armonica quā sentit auris.
Timeo q̄ ip̄e notaz. fracture musicales et artificiales nō p̄transe-
ant sine animoz. notabili fractione. **T**imeo q̄ q̄libet sint dulces.
tanq̄ spine mentē laterēt. et segetē rōis necēt. sintqz p̄pter hō h̄mōi
cantiones et opationes musice sicut voce. sic et effectu siles illis
hoeticis musis q̄s illa exp̄tissima boeciana solatrix detestaba⁹ ni-
miū ip̄o illustri boecio testante. **Q**ue inquit vbi boeticas musas vi-
dit n̄o assistentes choro flectibusqz. meis verba dictantes. omota
paulisp ac toznis inflāmata lumib⁹. quis inquit has scenicas mere-
tricular ad hunc egr̄ p̄misit accedere. que dolores eius non modo
nullis remedijs foueret. v̄tqz dulcibus insup alerēt venenis. **H**ec
sunt em̄ que in fructuosis affectuū spinis vberēz fructib⁹ rationis
segetem necāt. hominūqz mētēs assuefaciūt morbo nō liberāt. **H**ec
illa. et subiungit. abice syrene vsqz in exitium dulces.

Capitulū terciū cōtinens cōsolationes sup vetulorū ac vetularū
tedioso d̄socio. et solaciosi consortij iuuenū. et iuuecularū carētia

Quercio post p̄missa accessit ad sepe dictā dñam solatricem
alius tristis ei de carentia solaciosi consortij iuuenū p̄so-
narum. et de tedioso vetularū cōsocio d̄querēdo. **E**t illa
eidē tristi de puell̄ suis duas assignauit p̄ ip̄i⁹ d̄solatōe.

II. CONSIDERATIO.

Prima puella ad hoīem illū sic ait. **O** amice nūquit nō incom-
p̄abiliter plus gauderes in habēdo antiquā cistā florenis ple-
nam. q̄ in habendo nouā ab extra etiā multiphariē. multisqz modis
depictā. vacuā tñ interius. vel multis forte turpitudinib⁹ repletā.
Estimo q̄ maiori cū gaudio eligeres florenis plenam q̄uis antiq̄.
q̄uis etiā non depictā. **S**ed quid. **P**rofecto si tediosum sit d̄socio-
um vetularū atqz vetulorū. cessabit tñ merito redium. si accēderis

q̄ in eis reperitur quod ceneset̄ sup̄ aur̄ et topasion. quippe in an-
 ti quis est sapientia. cuius in compactione om̄e aur̄ harena est exi-
 gua. et tanq̄ lutū estimabit̄ argentū. nec cōpaū illi lapidē p̄ciosū
Cessabit tediū si attenderis q̄ in eis tanq̄ scrinijs sunt floreni. id ē
 flozidi d̄ceptus aurei d̄nentes ymaginem agni qui tollit peccata
 mundi. seu ymaginē sedētis in trono cesaris summi. **C**essabit tediū
 si attenderis q̄ in eis sunt multiplices lapides p̄ciosi diuersarū vir-
 tutum. id est multiplices solide perfectiones virtutum spiritaliū.
 respectu carentie quarum iuuenum et iuencularum corda sunt va-
 cua. q̄muis em̄ quedam sint virgines. tamen sunt virgines fatue. se-
 cum in lampadib⁹ mentiū non h̄ntes oleum gaudij. seu spiritalis
 leticie. **V**erum q̄ nō est dare vacuū. sunt et iste iuēcule plene
 atq; iuēculi. s. non rebus solacijs. sed tedijs multis scz vitio-
 rum et carnaliū cogitationū turpitudinibus q̄si ciste plene ferenti-
 bus et corruptis carnib⁹. vel q̄si ciste in quib⁹ nutriunt̄ nedū tedi-
 diose s; et piculose bestie. **S**erpentes scilz et scorpiones. **N**im̄ de
 xij. anacharitarū meditatōib⁹ i patrū libro vn⁹ ceteris senior dix-
 it. sic habeo malignas cogitatōes. aut malas cōcupiscētias. sicut
 serpentes et scorpionū plēz. **D**ices forte q̄ hm̄i cogitatōes et cō-
 cupiscētie nō sunt nisi methaphorice censende serpētes et scorpio-
 nes. **V**erū dicis quidē. s; h̄ verū nō diminuit piculū s; magis augz
 ip̄m q̄nto serpentes et scorpiones hm̄i nocere possunt latentius. et
 vitari difficilius.

III. COMPARATIO.

27 **S**ecunda puella sic ait. **N**ōne vel aliq̄n versum hunc poeticū au-
 diuisti: **A** boue maiore discit arare minor. **I**ta forsan inquires.
 et si versuz nunq̄ audiuisses. ita tū esse p̄ experientā scires. **C**ur ergo
 magis lasciuientē vitulū d̄ortio h̄e diligētia quo nec arando nec
 orando p̄ficiis. **N**im̄ in tali exemplū viuendi nō inuenis nisi cō-
 munit̄ viuēdi dissolute seu lascie sine om̄i maturitate. **N**escis q̄
 maturi fructus sunt crudis dulciores. magisq; pulcri et delectabi-
 les. **S**; quid. **N**ōne utriusq; sexus iuuenes crudiores esse solent. et
 exemplum maturitatis raro exhibent. **Q**uap̄pter nec ab eis exēplū
 h̄e poteris orādi. sed min⁹ arandi. id est docēdi verbo et ope qui-
 bus corda p̄rimoz sunt arāda. quod quidē fit dum instrumēto do-
 c̄trine p̄donee p̄ seminū capacitate ex agro terra eicit̄. ut seminum
 fructus ex illo copiosus habeant̄. quippe per agros intelligo p̄-
 imoz corda dicto modo aranda. videlicet ad exemplū nō inculce
 terre nondum vnq̄ bene arate. id est iuuenū p̄sonarum terrenis so-
 lacijs deditaz. s; agrorum veterū iuxta alium versum poeticū. **E**x
 agro veteri. virtutum semina mō. **N**im̄ si ad exemplum hm̄i
 agri aratus fueris. et alium quempiam araueris. sequet̄ ex agro sic
 arato odoriferi fruct⁹ plenitudo. et ipse arās tanq̄ pater cum pala-
 ac. id est cū risu et gaudio dicere poterit. **E**cce odor filij mei licet
 odor agri pleni cui benedixit dominus.

Capitulum quartū continens consolationes sup carentia confabulationū solacioſarū. et ſilentij neceſſaria obſeruacione.

Quarto poſt pmiſſa ad ſupdictā dominā conſolatricē accelſit et alius triftis ſup carentia ſolatioſe confabulationis et neceſſaria obſeruacione ſilentij q̄rulado. que eidē de ſuis puellis pro conſolatione quatuor aſſignauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad predictam triftem ſic ait. Noueris homo q̄ in prim libro de quodā ſic dicit. Quanto ſe ab humanis curis et colloquijs ſequeſtrabat. tāto illi uicinior et p̄p̄nquior deſ erat. et nunquit nō ad cōfabulandū ſeu ad colloquiū. certe ſic. deſ em̄ in tali interna p̄p̄nquitate ei loquit. Audiā inquit p̄s. quid loquat in me dñs deus. ſed et ecōuerſo homo ab aliorū colloquijs ſequeſtratus loquit cum deo. hoc namq̄ patet dicēte illuſtri jeronimo Sapiens nunq̄ ſolus eſſe poteſt. et ſi hōmī inopia fuerit. loquit cū deo. S; nūquit nō ab humanis colloquijs ſequeſtrato p̄p̄nquior eſt deus nō ſolū ad cōfabulandū. ſed ad ſolacioſe colloquendū. Eſt utiq̄. Nimirū deus ſolacij dicitur reali cognōie ſcriptura teſte qui eſſe dicit in fletu ſolaciū. qui et in illo iuniorē thobia figuratū eſt de quo dixit mater eius. ſolacium uice nr̄e om̄ia ſimul in te vno habentes te nō debuimus dimittere a nobis. Ip̄e eſt qui etiā p̄ ſolacio humano conſtituit nobis ſanctos libros ſolacio hñdos. quē admodū libro machabeorū de ſocietate et amicitia mentione facta ſubiungitur. Nos nullo indigemus hñtes ſolacio ſanctos libros. Non ergo ſunt hōies ad cōfabulandū neceſſarij. q̄n uicē hōim ſupplet libri. quē admodū ſupra ſozoz mea recitat de libris qui aderāt beatiffime uirgini. Deniq̄ q̄ ab hūanis colloquijs ſequeſtrato nō deſit ſolacium. patet ibidem per aliam ſozozem meam.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella ſic ait. O hō qui de ſilentio et hūane confabulationis carentia cōtriftaris. Dic mihi ad quid ualeat ſilentij fractio et hūana confabulatio. Vtiq̄ ſatis parū. Nempe ad ip̄am ſequit̄ mentis diſtractio. cui p̄culdubio multū p̄ualet abſtractio. et mentis in deū eleuatio quale cōferre pōt ſilentū et ſolitudo. p̄pter qd̄ i tremis dicit. ſedebit ſolitariuſ et tacebit. quia leuabit ſe ſup ſe. hec autē abſtractio. et ab hūanis colloquijs ſequeſtratio nō mō deū uicinū hōmī ut p̄xime ſozoz mea p̄docuit. imo facit poci⁹ ſup ſe hōminē i deū mentetenus eleuatum ip̄ſi deo firmiter adherere. et nōne hoc bonum. Eſt omnino. quippe mihi inquit p̄s. adherere deo bonū eſt. Sed nec ulli dubium quin dicta abſtractio ad eleuatioē hōminis ſuper ſe diſponēs ſit incompatibiliter magis bona ut diſpoſitio p̄fecti ad optimum q̄ ſic uel eſſe poſſit humana confabulatio a qua ſep̄at ſilentū et ſolitudo. Nimirum magna ip̄ſius anime felicitas in ſep̄atione hac que ab humano ac colloquio conſiſtit. Vis hoc ſcire.

Audi patrem clarenallis qui dictū verbum **Ieremie** contra confabulationes humanas quodā in loco exponēs sic dicit. **Iste** sedebit solitari⁹ et tacebit. mō a strepitu carnaliū desideriorū. mō a strepitu mundi. felix anima que linguas istas nō exaudit licet audiat. illa multū felicioꝝ si tñ aliqua est cui penitus nō loquunt⁹. **Hec** ille p̄r qui non dicit felix corp⁹ sed signāter dicit illa anima felicioꝝ cui penitus nō loquunt⁹. ut humanū affatū p̄fertim allectiuū tam excludat ab auditu mentali. q̄ etiā corpali.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad hōiem p̄pter obseruātiā silēcij cōtristatū sic ait. **A**duertas homo q̄ nihil eorū triste esse debz qd nature cōcordat. sed poti⁹ gaudiosum. **Cur** ergo te silēcij obseruatio p̄ loco et tpe rōnabiliter tibi imposita. aut a te p̄ moib⁹ requisita potest contristare. **Hōne** em̄ rōnabilis silēcij obseruātia natura hōis bona hñtis naturalia dcorat. **Vide** vtiqz q̄ sic. docēt nāqz instrūta naturalia min⁹ esse loquendū. et plus esse audiendū. iuxta illud illustriſ senece. **Socrates** cuidā loquaci. **Audi** inquit meli⁹. os vnū a natura. aures duas accepimus. **Cui** p̄fecto cōcordat et scriptura que dicit. **Sic** om̄is homo velox ad audiendū. tardus autē ad loquēdum. et rurſū dicit scriptura. **Audi** tacēs. et pro reuerentia accedet tibi bona gratia.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. **Cur** de censura silēcij d̄tristaris que ml̄ta bona opat⁹. **Que** inq̄es. **Ecce** silēcij obseruācia vitat peccatū. **Est**qz fundamentū virtutū. **Vincit** malū. **declinat** nocumentū. **probat** sapientē virū. **ofert** pompā scienciarū. **seruat** secretuz et loquēdi modū. **Nutrit** gratū. et ornatū verbū p̄dest multū. **Vis** scire q̄ silēcium vitet peccatū. **Audi** magnū **Ambrosiū**. **Olures** inquit vidi loquēdo in peccatuz incidisse. **vix** quenq̄ tacendo. **sapiens** ergo est qui nouit tacere. **Vis** secundo scire q̄ silēciū sit fundamentum virtutū. **Audi** itidem **Ambrosiū**. **Silēdi** inquit paciētia. **optunitas** loquendi. et **decept⁹** diuiciarū sunt maxima fundamenta virtutū. **Vis** tercio scire q̄ silēciū vincat malum. **Audi** **ioh̄em os aureum**. **Malum** hōinem tacendo melius q̄ respondēdo vincere potes. **Vis** quārto scire q̄ silēciū declinet nocumentum. **Audi** **valerium maximū**. **Solon** inquit cum alijs loquentibus taceret. interrogatus vtrū p̄pter inopiā verborū. an q̄ stultus esset taceret. **respondit**. **Nemo** stultus tacere potest. **Cur** igitur solus linguā colhibes. **quia** inquit dixisse me aliquñ penituit tacuisse nunq̄. iuxta illd̄ **Nam** nulli tacuisse nocet. nocet esse locutus. **Vis** quinto scire q̄ silēcium p̄bet sapientē virū. **Audi** **sanctum Iob** amicis suis sic loquentem. **Vtinam** taceretis vt putaremini esse sapientes. **Sed** et ex consolatorio illustriſ boeci lib. famosum illud accipitur verbum. **Si** tacuisses philosoph⁹ fuisses. **Audi** quoqz et illustriſ senece **prouerbiū**. **Taciturnitas** inquit stulto hōimi pro sapientia est

tacere qui nescit. nescit loqui. ¶ **V**is sexto scire q̄ silentiū cōfert ad
pompam scientiarū. Audi illū sydoniū. Natura inquit cōptum est
ut in oībus artibus h̄ sit scientie p̄cisior pompa quo rarior. ¶ **V**is
septimo scire q̄ silentiū seruat secretū et loquēdi modū. Audi illu-
strem senecā. In hoc inquit incūbe ut libentius audias q̄ loquaris.
q̄ tacitū velis nemī dixeris. Turb⁹ frequētius q̄ lingua vttere q̄
quid dicitur⁹ es anteq̄ alijs tibi dixeris. ¶ **V**is octauo scire q̄ silē-
tiū gratū nutriat et ornatū verbū. Audi sanctissimū p̄m Gregori-
um. q̄si inquit quoddā nutrimentū verbj est censura silētij. et recte
q̄q̄ excreſcentiā sermonis accipit. qui p̄us ordinatē p̄ hūilitatē ta-
cet. Audi rursū ad idē etiā valeriū maximū. Genepus inquit leu-
culus augur diuiciarū maximū exemplū nobis reliquit cū esset aua-
rissimus. tanta illi inopia erat sermonis. ut nūmos cicul⁹ emittebat
q̄ verba. dicens studijs se abductū. id ē instructū nihil tantū in se
congestū esse q̄ntuz pdidisset relicta eloquētia. ¶ **P**ostremo si vis
scire q̄ silētiū p̄sit multū. Audi illustre senecā. Nihil inquit eque
p̄derit q̄ quiescere. et mimum cum alijs loqui et plurimū secum

¶ **C**apitulum quintū d̄tinens consolatiōes sup̄ tristitia et tristabili-
um incurſu ex q̄cunq̄ occasione casuum fortuitozum. siue sup̄ omī
euentu tristabili.

Quinto post p̄missa ad p̄ncipalē d̄solatricē accessit et alius
tristis de tristitia sua et de tristabiliū incurſu cōgrēdo. que
eidem mox de suis puellis octo p̄ d̄solatione deputauit.

¶ I. CONSIDERATIO.

Prima puella sic ait. Cur homo tristitia grauaris. que remediū
habz laudabile in tua p̄tate constitutū. ¶ **V**is scire q̄d sit illud.
Audi magnū p̄m Augustinū. ¶ **V**is inq̄t nunq̄ esse tristis. bñ viue.
bona vita semp̄ gaudiū habz. ¶ **D**ozro q̄ dictū remediū tristicie. scz
bñ viuere sit i tua d̄stitutū p̄tate. deo ad hoc pato sp̄aliter cooperari
plane ex hoc patz. q̄ nisi hoc det. sequerē bñ viuēdi negligentiaz
nō esse hōi imputandā. ¶ **S**z nec p̄ceptū nec d̄siliū est de impossibili.
quō ergo dictus p̄ diceret bñ viuē. si bñ viuere homi foret impos-
sibile. ¶ **V**erū hoc q̄ dicit bona vita semp̄ gaudiū habz. illo in sensu
accipe quo dictū est in ip̄o viuimus. mouem⁹. et sum⁹. et quo dictuz
est vita vestra abscondita est cum xp̄o in deo. ad hoc nanq̄ sequit⁹
semp̄ gaudere. ¶ **I**n deo in quo et viuere d̄stituit⁹. ¶ **V**n̄ et ap̄ls am-
monet dicēs. Gaudete in d̄no sp̄ et itez alibi semp̄ gaudete fr̄es.
q̄d sic postillat n̄r aquinēsis. sp̄ gaudete in deo. qz quidq̄ malū p̄-
ueniat est incomparabile bono q̄d est deus. et ideo nullū malū illd̄
interrūpit. q̄ etiā p̄missa verba gaudete i d̄no sp̄. sic postillat. aliq̄n̄
vero interrūpit p̄ tristiciam tp̄alē q̄d signat imp̄fectōez gaudij. cū
em̄ quis p̄fecte gaudet nō interrūpit de re paz durate. ¶ **N**ec op-
ponat q̄s q̄ xp̄s via. veritatis. et vita. q̄ p̄ctm̄ n̄ fecit. s̄ sp̄ bñ vixit. q̄n

passurus erat dixit. tristis est anima mea usque ad mortem. hoc enim videtur fuisse speciale ex humanorum defectuum voluntaria assumptione. Sicut enim pro nobis mori voluit ut nobis vitam, sic pro nobis tristiari voluit ut nobis appareret gaudium et leticiam sempiternam.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Nonne monet nos apostolus ut vultis spe gaudere, et bene constat enim quod tristitia patientem non solum desolaret, sed etiam statim gaudium ei supinducere pro maximam certam spe habitam de consequendo post breuem vitam tristitie nesciam omnique gaudio supabundantem in adeptione gloriosi regni. Quid ergo? Profecto propter spem huiusmodi quecumque tristitia iusti deo seruietes patientem, non aliud restat eis nisi continuo gaudio gratulari. perclaro exemplo quorundam monachorum sub prece appollonio deo seruientium. de quibus in primo libro sic dicitur. **S**upra modum leticia et gaudium inerat eis, et tanta exultatio quanta haberi ab ullo homine possit in terris. nullus in eis tristis omnino inueniebatur, monebat eos pro appollonio, dicens. Non oportere inesse tristitiam his quibus salus in deo est, et spes in regno celorum. tristenter aiebat gentiles, lugeant iudei, plangent sine cessatione peccatores, iusti vero letent. Nam si hi qui terrena diligunt super caducis rebus letantur, nos qui tantam gratie spe et eternitatis habemus expectatores, cur non omnino exultatione gloriemur, aut non apostolus ita monet, dices. semper gaudete, in omnibus gratias agite. **Hec ibi.**

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. Bone frater, cur intem de euentu tristabili contristaris. Non oportet quidem. Dices statim. Quid ergo faciam ut non contrister sicut ceteri. Ecce patum remedium. prouenias omnem euentum tristabilem ut non ipsum in se, sed ipsum tantum in alio expectes considerandum. In quo inquires. Profecto nullibi melius et securius quam in eo qui est speculum sine macula. In illo etenim speculo quodcumque triste, et quantumcumque pure et simpliciter respiciens non plus contristaberis, quam qui afflictum videret tantum in speculo dorso totaliter retro ad afflictum, et vultu verso ad speculum. Hanc namque secundum dispositionem de patre fratre vel quocumque amico in conflictu occiso nullam quis tristitiam incurreret sed magis solacium haberet, supposito quod nulla reflexio vel ymaginatio ipsum deduceret ad illud quod forinsecus actum esset. Quis autem nisi malus et peruersus non afficitur ad dispositionem diuine sapientie que est sicut speculum in quo relucet seculum que eterna ratione regit mundum, et omnem mundi euentum, attingens a fine usque ad finem fortiter, et disponens omnia suaviter. Cuius rei causa illa boeciana desolatrix sic exclamat. O quam perpetua mundum ratione gubernas forma boni liuore carere, tu cuncta supno ducis ab exemplo. Ad hanc autem bene et pure affectus formam boni quam ut illa dicit stabilis manens dat cuncta moueri, quomodo possis ex his que gerunt extrinsecus perturbari, hoc etenim esset diuinam velle dispositionem cassari, quod velle qui de non potest nisi in pueris repiri.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Cur homo qui tristans ex incurfu tristabi-
lium. Jam dormire videris atq; de turbantibus somniare. Eui-
gila itaq; et expgeftas et pulsa tristicia fequetur dfolatio. Nempe
dum quis graua fomniat. magna fequitur dfolatio dum fe talia nos-
fe incipit tmmodo fomniaffe. Hinc e qd et tristia patienti p cōfolati-
one folet dici. tu tandē hec tanq̄ fomniū recitabis. Sed quid. Pro-
fecto ppositū vel in viris pfectis vide' sile. Hoc etem apls paul⁹
innebat qn se alijs dnumerās dicebat. qsi tristes. semp autē gauden-
tes. qd quidē verbū ordinarius appatus sic exponit. habitu sumus
apud quosdā qsi tristes de tribulatione. ideo dicit qsi. qz non vere
tristes. semp autē eram⁹ vere gaudētes. quia hec tristicia gaudium
opatur. tristicia v̄ra habz qsi. gaudiū nō habet. qsi. qre hoc. qz gau-
dium res certa est. tristicia vero sicut in somnis transit. si quis autē
fomniū indicat addit qsi dices. qsi sedebā. qsi loq̄bar. et hmōi vbi-
qz dicit qsi. qz qd videbat dormiēs. cū euigilauit nō inuenit. **Hec i**
glosa. Igitur si tristia pateris non sis vt illa rachel que noluit con-
solari. cum eadem tristia sine in breui ad modū somnij trāsitura.

CLV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ait. Quis non gauderet dum tristia pateret. si
certus esset in illis cōsistere viculū aureū quo mediāte ex max-
imo amore traheret ad deū. Igitur homo fideliter deo seruiens. et
nūc leta dsequēs. nunc tristia patiens. merito in hoc euētu gaudere
poterit potius qm dolere. cum scire debeat hec sibi donata a deo
tanq̄ vinculū amoris apcissimū ad ipsum hominez attrahendū. de
quo tractu ait dñs p prophetā. caritate ppetua dilexi te. id attraxi te
miserās. Sane de hui⁹ dconsideratōe habēda amonemur ex quodā li-
bro sanctas reuelatōes dcinente qui lux diuinitatis appellat. Oia
inquit que homi aduenerint siue leta. siue tristia. ex nimia caritate
a deo sibi esse donata certissime sciat. oino ergo credas q omnia q
tibi euenerint siue leta. siue tristia. ex tāto amore xp̄i et ad tantā vti-
litatē tuam tibi pueniāt vt nihil aliud tibi aut aliter euenire vel-
les. nec deberes velle. et ideo pro singulis ei laudes et grās agas.
nulla em aduersantia aie fideli euenire p̄mittit nisi q̄ntum ad eius
sanctitatē et virtutū exercitatōez eius paterna benignitas expedi-
re cognoscat. Esto igitur fidelis. et cum aliquid molestie occurrerit
suscipe id ac si vinculū aureum sit quod ip̄e imposuerit tibi quo te
ad sui trahat sincerissimū amorem. tu autem statim quasi cōsenties
ad tractum illum te totum eleua et cor tuum vt magis trahatur p
gratitudinem et patientiam te humilia diligenter attende. qz de
per hec velit opari salutē tuā. **Hec ibi.**

CLVI. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. Dic homo mihi q̄s doleret de tristicia quā
optas. Quis aut non optarz parūp tristari eo fine vt a psona

excellentissima pariter et sup omnia diligenda consolationem gaudio
sam tristitiam notabili cum usura recompensante recipe mereret. Sic
aut esse videtur de tristitia seu dolore cordiali qui simonius est tristi-
cie. propheta non solum de magnitudine, verum etiam de multitudine deo di-
cente. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes
tue letificauerunt animam meam. Sed nonne deo consolatori optimo nullus
excellentior? Nonne et ipse est super omnia diligendus? Nonne etiam venit
post tristitiam sua consolatio cum usura? Certe sic. Ita profecto quod non modo
ad multitudinem dolorum sequitur consolationum atque gaudiorum adequatio:
sed etiam intensior consolatio et gaudium sequi post dolores et tristitias
consueuerunt. Nuius rei gratia dixisse videtur ille cassus. Bonum ipsolam plura
amatur, et sequenti gaudio offert dulcedinem tempus premissa tristitia.
hoc quoque et illa ex parte boetiana consolatrix suarum musam quibusdam
similibus sic confirmat. Dulcius est apum magis labor, si malum ora
prius sapor edat. Gratius astra nitent ubi noctem desinit imberfero
dare somnos.

CVII. CONSIDERATIO.

Septima puella sic ait. O homo cur tristaris de tristitia. Nonne
ipius veritatis cui metiri et fallere semper indignus fuit huius
pollicitationis verba audiisti. Tristitia vestra vertetur in gaudium. Audi-
ui inquit etiam euangelica attestacione. Atque cognoui miraculi opo-
ratione qui dominus in nuptijs aquam mutauit in vinum. aquam lacrimose tri-
sticie, in vinum gaudiose leticie. Quid ergo? Profecto sicut si homo
de certo sciret quod omnia sui lapides in aurum verterentur, mixtum esset si non
quoniam plures lapides haberet, tanto maiorem consolationem recipere. Vel-
letque habere maiores lapides libentius quam minores. Ita et in proposito
mixtum est valde quod homo ex incursum tristabilium consolationem non recipit,
et tanto maiorem quanto tristabilia sunt maiora eo quidem quod secundum premissam
ipius dei premissionem certum est quod omnia hominum tristitia que homo sustinet pro-
pter deum tanquam materia conuertentur in gaudium ipsius tristicie ac si nun-
quam fuisset exclusiuum. nunquid igitur hoc gaudium non plus valet incompa-
biliter quam aurum? siquidem aurum ideo diligitur, quia natum est letificare
et generare gaudium, ac proinde cui occurrunt tristabilia cum conuertantur
in gaudium non minus poterit consolari quam cuius lapides conuerteren-
tur in aurum. Sed dices forte, si tristitia vertetur in gaudium, dic mihi
quando et in quantum? Profecto si scire velis quando, certum est
quod vel in hac vita vel in futura. siquidem in hac vita multi essent con-
tenti de consolatione hac festina. Si vero in futura, proculdubio eo
melius est quo et homini sperandum est, quod hoc gaudium ad festa pertineat
gaudiorum que licet hic sint tantum annua. In vita tamen futura continua
sunt et perpetua. Sane quod tristitia iuxta diuinam premissionem vertatur in
gaudium, nulli dubium quin hoc fiat in futura vita. Si autem non et in
ista saltem quantum ad perfectos, quomodo tunc dixisset in sua canonica
Iacobus alphi. Omne gaudium exultate fratres mei cum in temporales

varias incideritis. nec credendum est quod tantus apostolus qui frater domini dictus est falsam aut impossibilem fratribus suaserit estimatorem. Hoc nimirum sane haberi poterat hoc in sensu. omne gaudium id est equum, ualens omni gaudio mundiali. ¶ Porro si agatur de gaudij quantitate. non est dubitandum quod una quasi gutta tristabiliu uertat saltim in futuro in gaudium quasi mille carrataz. immo quasi intorrentem seu fluium gau-
diorum. quemadmodum psalmus dominum de iherusalem sic dixisse recitat. ecce ego declinabo super eam quasi fluium pacis. scilicet cordis que excludit omnem tristitiam doloris cordialis.

CVIII. CONSIDERATIO.

Octaua puella sic ait ad tristem. Aduerto quod tristaris et penitentia ducis. spualiter de peccatis. ut de via quam fecisti. ut de actu que pegisti aut neglexisti. Cur autem hoc. Dices forte propter euentum tristabilem quam infortunium est secutus. puta amissio rerum. puta membri perditio. aut infirmitas multum grauis. Sed hecine occasio tristitie non est sufficiens. fallique uideris per fallaciam consequens cum de dicta cogitas diuina mime forsitan necessaria. Cogita igitur magis si per aliam uiam uenisses. vel aliud opus pegisses. vel si non tale opus neglexisses. Damnum multo maius. uel piculum. aut forte mortem incurrisses. Quicquid igitur aduersi tibi acciderit. cogita id deo uolente factum esse. et per tuo meliori. Audi quod ueridica audiui relatione recitari. Erat quidam armiger cuius uxor tantam in domino spe habuit quod ad omne triste quod circa se uel suos accideret. sepe solebat dicere per meliorem est. Accidit autem quod ille armiger uir suus cauam quodam oculum unum perderet. quod et in hoc cauam uxor sancta et deuota nisa est consolari dicens. et illud sibi deo permittere per meliorem suo commigisse. Armiger autem ille egestate forte cogente licet uno oculo priuatus prexit ad litranos. et ad seruicium ibi cuiusdam principis est receptus. cui cum per aliquod tempus gratissime seruiisset. et tandem princeps ille infirmitate peruenit mortem sibi sententiam imminere. uoluit iuxta principum illius patrie consuetudinem secum mori unum de suis famulis fideliorum atque magis gratum. ut ei etiam in alio seculo seruire quomodo cremari ad moriendum cum domino ad honorem magnum tali famulo cedere reputat. Nunciari igitur fecit predicto armigero quod cremari deberet et sic secum mori. eo quod ipsum in hoc propter suum fidele et gratum seruicium et dilectionem quam haberet ad ipsum pro omnibus suis famulis honorare cogitasset. Quo audito armiger ille simulabat se per hoc maxime honorari. atque gratiarum referens actiones dixit ad nuncios. licet mihi ista exhibitio ad maximum cedat honorem. cum dicatis domino meo quod et in hoc articulo uolo ipsi domino meo fidelis esse. et honorem suum proponere honori meo. quia placet mihi quod alium honoret habentem duos oculos. non enim deceret quod dominus meus in alio seculo dispareret cum monoculo seruitore. quam responsionem eius dominus ille approbavit et acceptauit. iudicans sibi in hoc per dictum armigerum singularem fidelitatem impensam esse

gr^m

Sic ergo sepe dictus armiger occasione p̄dicionis oculi dirā mor-
tem euasit. qđ cū postmodum uxori sue retulisset. illa dicebat. bene
sciebā qđ p̄ meliori tuo erat qđ oculū p̄didisti. **Hec** retulit quidā de
domo theutonica. qui se dixit tunc t̄p̄is fuisse in prussia qñ p̄dictus
casus recēter cōtigitte narrabat.

**CAPITVLVM. VI. CONTINENS. CONSOLACIONES. SV-
PER TRISTITIA DE HOC HABITA QVOD MALI IN HOC
MVNDO MELIUS HABENT QVAM BONI.**

Sexto post p̄missa ad dñam cōsolatricē accessit et alius tri-
stis q̄relam p̄ponēdo qđ mali in hoc mūdo melius habent
qđ boni. **Et** illa sibi. p̄ cōsolacōe quinqz de suis puellis as-
signauit.

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad p̄dictū tristē sic ait. pro antiq̄ q̄rela p̄ponis qđ
malis in hoc mūdo meli⁹ sit qđ bonis. **Proba** qđ dicis. forsitan
dices. **Nōne** olim fact⁹ job d̄quest⁹ ē dicēs. **Quare** impij viuūt sub-
limati als subleuati sūt cōfortatiqz diuicijs. semē eorū p̄manet corā
eis. p̄pinqz turba et nepotū in cōspectu eorū. domus eorū secure
sunt et pacate. et nō est virga dei sup̄ eos. egrediunt̄ puuli eorum
q̄si greges. et infātes eorū exultāt lusib⁹. tenēt timpanū et cytharā.
et gaudēt ad sonitū organi. ducūt in bonis dies suos. **Hec** sanct⁹
job. **Nōne** et idem d̄quest⁹ est olim sanct⁹ dauid. pene inquit moti
sunt pedes mei. qz celauit sap̄ iniquos. pacē p̄t̄ d̄. vidēs. ecce ip̄i
peccatores obtinuerūt diuicias. et dixi. **Quō** scit de⁹. et si ē sciētia
in excelsō. nūquid vane iustificauit cor meū. et laui inter innocētes
man⁹ meas. et fui flagellat⁹ tota die. **Aug⁹** nūqđ vane zc. i p̄sona
dauid p̄didi inquit totū qđ bñ vixi. iustificauit cor meū ad h̄o ut ma-
li sint felices et ego tribularer. gaudent illi et ego flagelloz. gau-
dēt qui blasphemāt deū. flagelloz qui colo deū. **Rursum** sanct⁹ da-
uid. **Dextera** inq̄t eorū dextera iniquitatis. quorū filij sicut nouelle
plantacionis in iuuetute sua. **Eilie** eorū cōposite. circūornate ut sili-
tudo templi. **Promptuaria** eorū plena. eructancia ex hoc in illud.
Oues eorū fetose. abūdantes ingressib⁹ suis. boues eorū crasse. **Nō**
est ruina macerie. neqz trāsit⁹. neqz clamor in plateis eorū. **Hec** s̄c-
t⁹ dauid. **Nōne** aut̄ et olim p̄pheta jeremias idem d̄quest⁹ est di-
cens. **Iustus** quidem tu es domine si disputem tecum. verumtē iu-
sta loquar ad te. quare via impiorū p̄sp̄era. bene est omnibus qui
preuaricant̄ et inique agunt. plantasti eos et radicem miserūt. p̄fi-
ciunt et faciūt fructū. p̄pe ea ori eorū. et longe a renibus eorū. **Hec** s̄c-
t⁹ p̄pheta. **Licet** aut̄ ista prima facie querelā tuam conuenientem
reddere videant̄. **Non** modicū tñ erras. si non sint tibi signū in bo-
nū p̄t̄ esse debere vna supra de sorozibus meis euident⁹ declara-
uit. **Ceterum** vltiores ad singulas antiquarum querelas respon-
siones sequētib⁹ sorozibus meis duxi relinquendum.

II. CONSIDERATIO.

Secunda itaqz puella ad pdictum hominem de malozum bonis
contristatū sic ait. **K**arissime frater si presentis tue tristicie cau-
sam cessare videris: restat vt et effectu eius cessante p̄tin⁹ desoleris.
Sed quid? **P**rofecto causa tue tristicie q̄ esse supponis. scz malos
abundare bonis non existit. **N**ec obstat q̄ de impijs job cōcludit.
ducunt in bonis dies suos. **E**st nimirum extra hoc illud qd ipse job
premissis suis verbis subiungit dicens. **V**erūtame quia non sunt in
manu eozum bona sua. cōsiliū eozum longe sit a me. quasi diceret
secundum glosam. cōsiliū meuz non erit cum impijs si vie eoz vi-
dentur eis bone. si dederint mihi cōsiliū vt sequar eas. non se-
quar certe. propter bona que videntur habere. qz nō sunt in manu
eozum bona sua. **Q**uod dictum quidē verū est. **N**on sunt in manu
impij bona sua. quia in manu sunt dei qui potest auferre. et cito au-
fert. vel per mortem impij. qm̄ cum intenerit nō sumet oīa. neqz de-
scendet cum eo gloria eius. **N**on sunt in manu impij bona sua. quia
non sunt sua. **T**udi **senecam**. **N**on est inquit tuum fortuna quod fe-
cit tuum. **p**icituz est nempe qd aduenticiū fuit. **T**udi quoqz et au-
gustinū soliloquioz. **D**eus inqt p̄ que discimus aliena esse. q̄ aliqñ
nostra et v̄a esse. que aliquādo aliena putauim⁹. accipe me ab hys
fugientem famulū tuū. quia et ista me quando fugiebam a te acce-
perunt alienum. **T**udi rursus **senecam**. **Q**uid inqt stultius q̄ in ho-
mine aliena laudare. quid eo dementius qui circa se mirat⁹ que ad
aliū p̄tinus transferri possunt. non faciunt meliorē equuz aurei
freni. **N**on sunt in manu impij bona sua. quia vt sunt in manu eius
non sunt bona. **T**udi **tullianam** sententiā quod inquit rectū et ho-
nestum est et cum virtute id solum arbitroz bonum. **N**ūquid potest
quicq̄ malo bonū esse? **N**ec **tullius**. **B**ona igit⁹ vt sunt i manu impij.
id est vt ipse ea recipit. s. male non sunt bona. quia omne qd reci-
pitur p̄ modum recipiētis recipitur. que admodū boni mala bñ reci-
piūt vt p̄pter hoc diligētib⁹ deū oīa coopent⁹ in bonū. glosa etiā
p̄tā. **C**ōcordat quodā i loco etiā **Tug⁹**. **E**cce inquit factū est malū
dum male accipit⁹ bonū. sicut ecōtra ap̄lo factū est bonuz cū bene
accipit⁹ malū. s. cū stimul⁹ sathane patiēter portat⁹. **R**ursus n̄ sunt
in manu impij bona sua. quia exteriora bona. non bona malis. sed
mala sunt eis. **T**udi **salomonem** in **puerbijs**. **V**sqz quo inquit stulti
que sibi sunt noxia cupiunt. **E**cce dicit que sibi sunt noxia. et bene-
fit enim iusto dei iudicio vt cum quis se vero domino suo reddit
malum seruū illi mala sint ea quibus ipse dominatur quasi suū
vindiciā creatorem. **T**udi **ecclesiasticum**. **I**nicium necessarie rei
vite hominū aqua. ignis. et ferrum. sal. lac. et panis simlagineus.
et mel. et botrus v̄ue. et oleum. et vestimentum. **N**ec omnia sanctis
in bona. sic et impijs et peccatoribus in mala conuertentur. **D**e-
niqz non sunt in manu impij bona sua. quia vt sic sunt extra ordinē
vlami finis. **V**bi sciendum q̄ sicut nihil est simpliciter malum nisi

quod cadit eē ordinē ultimi finis. **I**deoq; mala que boni patiuntur ex quo ab ip̄is ad ultimū finē ordinantur nō sunt mala simpliciter. s; p̄dunt nom̄ mali licet mala videantur. **V**n̄ et paulus q̄si inquit morientes. et ecce viuimus. q̄si tristes sp̄ aut̄ gaudentes. dic̄ q̄si. s; sc̄dm̄ glosam qd̄ q̄si est hoc. nō est hoc. ut qd̄ q̄si est aux̄. **I**ta nihil est bonū simpliciter nisi qd̄ stat sub ordine finis ultimi. **N**empe q̄ ē summe tale est alijs causa ut sint talia p̄cipatiue. ut qd̄ summe est calidū. ē alijs causa caliditatis. sed finis ultimus est summe bonus. quia est ip̄m̄ bonum simpliciter. igitur causa bonitatis est in alijs quod nō posset esse nisi in quantum starēt sub eius ordine. sicut nec summe calidū possit sibi nō coordinatis esse causa caloris. **Q**uid igitur. **L**iqueet certe manifeste q̄ bona ip̄iorū ut sunt in manu eorū non sunt bona sicut nec ut sic. sunt ad finē ultimū ordiata. **T**u ergo si bonū es de prosperitate malis nō inuideas tanq̄ de bono. **I**lla etenim eis nō ē bona. **S**ed et bonū nō inuidet ut plato dicit. **S**i igitur inuides. malus esse diuinceris. et q̄ bona p̄sequēs siq̄ h̄re te putares tibi n̄ essent bōa

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **N**ō est homo sicut credis q̄ scilicet bene sit pueris. et male sit bonis. **N**ec obstat q̄ d̄querit. **J**eremias. bñ est om̄ibus qui p̄uaricantur et iniq̄ agūt. nec q̄ dauid cōqueritur de pace peccatorū. **N**empe ad hoc p̄ interempcōez esse r̄ndendū satis valet p̄missa sororis mee sn̄ia de exteriorū bonorū ordinacōe facta. v̄l p̄term̄issa ad ultimū finē. quā sn̄iaz etiā dauid inuit. p̄missis nāq; suis verbis sic subiungit. **E**xistimabaz ut cognoscerē. h̄o labor ē an̄ me. donec intrē in sanctuariū dei. et intelligā i nouissimis eorū. **A**lia aut̄ l̄ra h̄z et intelligā nouissima. q̄si dicat. labor ē an̄ me. quō d̄gno. scā ista posse simul stare. s. deū esse iustū. et res h̄uanas nosse et gubernare. et nihilominus pueris bñ esse. et pacē peccatores h̄re. et electis siue iustis q̄nq; male esse. **S**ed cessat labor hoc. siue difficultas cognoscēdi postq̄ intelliguntur nouissima. id ē fines diuersi malorū et bonorū. **E**x quo em̄ mali bona q̄ videntur h̄re nō ordināt in finem ultimū. **I**deo nō sunt eis bona s; mala. exemplo autē est de bonis. **R**ursum igitur ut cognoscas quō mal bñ sit. et bonis male. v̄l ne. **A**ugustinū qui dicitur l̄ram sic exponit. **I**ntra ergo inquit in sanctuariū dei aia fidelis. et si nescis q̄ rōe fiat. crede non iniuste fieri qd̄ finit aut facit deus. **H**ūana rōne ducebaris diuina aurozitate reuocare. et crede aliqd̄ ibi esse qd̄ te latet. **N**ā deū puer sum et iniquū nō posse esse. sic intrās fide i sanctuariū dei. intrās crederēdo. discis intelligēdo. sic em̄ ait donec introeā in sanctuariū dei. quo intrat fides. et post fidē qd̄. et intelligā nouissima. **V**eniēt nouissima q̄n̄ nulli bono erit male. nulli malo erit bñ. **Q**uare ergo et mō nō sic. forte et mō sic. **S**ed qd̄ nūc ē in occulto. postea erit in manifesto. **I**ngredere mecū si potes in sanctuariū dei. forte ibi si possū docebo te. **I**mo discite mecū ab eo qui docet me. etiā nūc n̄ malis esse

10

bene et melius esse bonis q̄ malis. q̄uis nondum venerit bonorum
felicitas. nondūq̄ venerit maloz̄ pena nouissima. forte intelliges
mecū nō esse bñ malis. **R**ogo em̄ te et q̄ro a te quare tibi male est.
Respōsurus es egestas angit. difficultas p̄mit. doloꝝ fortasse mem
bzoꝝ tibi inimicoꝝ. tibi ideo male est. quia pateris mala. et bñ est
illi qui est ip̄m malū. **M**ultū interest inter malū esse. et malum pati
Tu qđ pateris nō es. malum em̄ pateris et malus nō es. **A**lle autem
malū nō patit̄ et malus est. **N**oli ergo falli. nō pōt fieri vt tibi ma
le sit. quia pateris malū. et illi bñ sit qui est malus. cū em̄ est mal⁹
putas quia nō patit̄ malum. cū patit̄ seip̄m. tibi male est. q̄ malū
alienū pateris in corpe tuo. et illi bñ qui malū seip̄m patit̄ in cor
de suo. tibi male est quia malū habes villā. et bñ est illi qui malaꝝ
habz̄ animā. **Hec August⁹.**

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella ad simul refellendū om̄es querelas prius recita
tas quantū ad hoc videlz̄ q̄ cū boni aduersitatib⁹ tribulent̄
pacē habeāt peccatoꝝ ducētes in bonis dies suos. bñq̄ sit oib⁹
qui inique agunt. sic ait. **D**ic q̄so mihi qua in re consistit q̄ bñ est his
qui iniq̄ agūt q̄q̄ ducunt in bonis dies suos. **F**orte dices quia lo
cupletes sunt. multisq̄ dñantur. et in pace cū non sit in mūdo qđ
habeant formidare. **E**rras plane. **D**ato em̄ q̄ peccatoꝝ impij seu
iniusti de exteriori pace plus habeant minusq̄ ab extra q̄ ip̄i iusti
impugnet̄. ecōtra tñ iusti de interiori pace plus hñt. min⁹ ve ab
intra impugnant̄. **F**udi cassiodoꝝ. **C**um inquit peccatoꝝ viden̄
esse locupletes. multiq̄ dñari populis. et in mūdo nō esse quē time
ant. pacē hñe putant̄. sed pax illa cum cōsciencia semp̄ litigat et rix
atur intrinsecus. et cum hostem nō habeat. secuz̄ decertat. **Hec ille**
Sed tu cōsidera quid melius sit ab intra pacē hñe vel ab ex̄. quid ve
piculosius sit ab extra impūgnari vel ab intra. **P**rofecto si inimici
hois domestici eius. si dñs aliquis pugnatur⁹ intraneos sui exerci
tus timere habeat. multo piculosius est q̄ si ab ex̄neis impugnet̄.
Qui ergo iusti sunt melioꝝ soꝝ illoꝝ est etiā i hoc mūdo q̄ sit pec
catoꝝ. **N**am et teste **A**ugustino. ois̄ inordiat⁹ aim⁹ sibi ip̄i ē pena.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella sic ad tristes ait. **A**n̄tiq̄oꝝ querele quas primū
soꝝoꝝ mee declarasti non sint tibi occasio cuiusuis tristicie. ne
dicam inuidie de hoc q̄ mali in hoc seculo plusq̄ boni p̄sperant̄.
Hoc nempe sit diuina disp̄satione ad n̄re salutis augmentū. et glo
rificatōis documentū. p̄ hoc em̄ boni am̄nent̄ potioꝝa et que ma
li cōicare nō possunt bona q̄rere sibi v̄l in statu glorie reseruata. p̄
hāc quidē rōnē hugo regularis ip̄i aie sue sup̄dictis antiquis qđ
ammō cōsimiliter q̄rulati satisfacit. **S**upposito igit̄ iuxta querelam
antiq̄ q̄ mali in hoc seculo plus q̄ boni p̄sperant̄. hoc quidē erit
resurrectōis future in qua diuina iusticia ab oī secta cōcessa exigen
te. bonis multo meli⁹ q̄ nūc malis. et malis multo erit pei⁹ q̄ nūc

bonis evidens argumentū. qđ nimirū argumentū plus de bono cō-
tinet qđ sit omne malū in bonorū aduersitate consistens. vel qđ sit omne
bonū prosperitatis impiorū. **C** Deniqz audi **Iohem** os aureū decre-
torū libro inductū et apposito lucide concordante. **Nemo** inq̄t vidēs
malignos prosperitate gaudere turbet. **Nō** est em̄ hec retributio ma-
lignitatis neqz virtutis. **Et** si aliqñ cōtigerit vt aliq̄ sit retributio.
vel malicie. vel virtutis. nō tñ s̄m qđ dignū est. sed veluti quidā gu-
stus vel iusticie. vel iudicij. vt qui resurrectionē nō credūt talibus
doceant. **Qñ** itaqz videm⁹ malignū dutescere non subruam⁹. et qñ
videmus bonū mala pati nō turbem⁹. illic corona. illic supplicia
Est et alia ratio. qz nō pōt mal⁹ in oibus malus esse. s̄ aliqua bona
habz. neqz bon⁹ in oibus bon⁹ esse. s̄ habz aliq̄ pctā. qñ ergo habz
prosperitatē mal⁹ malo. i. ad malū capitis sui est. cū em̄ p ill paucis
bonis retributōez hic accipit. illic iā pleni⁹ puniet⁹. **Hec** os aureū

Capitulū. vij. continens cōsolationes sup diuersis tedijs siue pas-
sis ab extraneis. siue habitis ratione additionū coniugis.

Sextimo post pmissa ad supradictā dñam cōsolatricē prin-
cipalē accessit et alius tristis de tedijs suis querulando.
Cui mox illa p cōsolatione qtuor de suis puellis adiūxit

I. CONSIDERATIO.

Prima puella ad tristē illū sic ait. **Nonne** p neptē meā nuprime
audiuisti tristitiā bonorū. et tristabilia ppter deū paciēter per-
pessa auerti in gaudiū. **T**udiui quidē inq̄es. **Sz** quid de tedio. **P**ro-
fecto nullus dubitat qñ tediū sit de genere tristabiliū: cōsolamini
itaqz cōsolamī quicūqz tedia patiū quibusuis angustijs. qz in gau-
dia auertent. **Hinc** est etem̄ qđ s̄are qđ angustia interpretatur in bñdi-
ctiōne m̄is sue dictū est. **deus** celi det tibi gaudiuz p tedio quod
perpessa es.

II. CONSIDERATIO.

Scōda puella sic ad tristē ait. **Dic** mihi hō spem tediij de quo do-
les. **Est** ne tediū in te. aut spūalis exercicij. aut vitā pfectā du-
cendi. **Est** forsītā inq̄es. **Cur** aut sic. **Ecce** dices talis vita ē inio-
cunda. **Sz** forti aīo esto et audi magnū **Anthoniū** docentē discipu-
los. **Hoc** inquit sic primū cūctis mandatū. nullū in arrepti appositū
vigoze lacessere. s̄ qñ incipientē sp̄ augere qđ cepit. **Non** vos fili-
oli tediū defatiget. **Hec** ille p̄ insignis amonēs filios ne in arre-
pto appposito spūalis vite vel exercicij tediuz eos defatiget. **cur** em̄
esset talē vitā ducere tediosum tanq̄ iniocundū. **Non** em̄ semp ma-
net iniocundū. **Audi** illud **Tullianū** puerbiū. **Optima** inq̄t viuen-
di rō est eligēda. eā iocūda cōsuetudo reddet. **Reuertar** igit̄ ad ver-
ba anthoniij n̄ te tediū defatiget. **si** arta sit via vite hui⁹. **Intra** viā
cōsuetudinjs. ducā te p semitas equitatil dicit sapiēs. q̄s cū ingres-
sus fueris nō artabūt gressus tui. et currēs nō habebis offediculū

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella ad tristē de tedio dquerentē sic ait. **D**ic hō et mihi spēm tedij tui. forte inq̄es. **V**xor mea tedio est mihi. deformatis em̄ est atq̄ feda. **E**rras fr̄. queso dicas mihi si pulcra es an tediu haberes. **N**ime forsā inq̄ies. **S**z si bñ d̄sideres nūc minus te manet tediu. **A**udi illū theofrastū. **M**iozi inquit miseria deformis habet q̄ formosa seruet. **N**ihil em̄ tutū est in quo tocū ppli nota suspirat. deniq̄ cū ista quā habet magis q̄ cū pulcra fas est tibi et possibile aliam ducere om̄e tediu remouētē. **Q**uenā inq̄ies ē illa. **E**streuera dñā sapiētia ad secretū cubile tuū introducēda. **D**e hac quidē sapiēs loquē. **I**ntrās inquit in domū meā d̄quiescā cum illa. non em̄ habet amaritudinē conuersatio illius. nec tedium diictus illius. sed leticiā et gaudiū. **III. CONSIDERATIO.**

Quarta puella sic ait. **D**ic mihi cuiuscūq̄ sexus sis p̄sona spēm tedij tui. **D**ices forte femia sum et ideo attedior. q̄ viro defectuo in morib⁹. et distorto suz diuncta m̄ionio. cui⁹ rusticitas in discretio et iracūdia me affligūt. **S**z tu soroz karissima nequa q̄ p̄ter hoc desperes. sz paci⁹ d̄soleris. **Q**uipe om̄i malo tedij bonum mai⁹ p̄ hoc d̄sequis si tñ patēs fueris. **A**udi q̄d **h**ugo regl̄aris sc̄ti. at de maloz societate. **I**dcirco inq̄t mali inter bonos viuere pmittunt. ut illoz societas bonoz vitam exerceat. et subiūgit de ip̄is malis. iniq̄tate sua cogūt arcū virtutem q̄rere. **H**ec ille. **N**ec mirz. **N**am et hostes quanto sūt p̄p̄inquoiores. tāto magis cogūt ad arma recurrere. **S**z in p̄posito i recursum ad arma iusticie virtutis dei marinus p̄fectus d̄sistit. **D**eniq̄ circūstans frigus calozē naturalē saluificū ad intra d̄gregat tocū corpus in salutē. **I**d ip̄m sentiendū in p̄posito de calozē diuini amoris. **N**am et mala q̄ nos h̄ p̄munt tēste gregorio ad deum ire cōpellūt. **S**ed et s̄m **G**regoriū abel fieri non valet. quē ch̄aim malicia non exercet.

Capitulum octauum continens consolatōes sup dolore et fletu ac lacrimarum afflictione.

Octauo post p̄missa ad principalē d̄solatricē accessit alius tristis d̄tra dolorē et fletū ac lacrimaz afflictōez cōsolationem querens. **C**ui illa mox p̄ d̄solatōe de suis puellis sex assignauit. **I. CONSIDERATIO.**

Prima puella ad dictū tristē de dolore mētis sue dquerentē sic ait. **O** si scires virtutē doloris. de dolore habito non doleres. **Q**ue est inq̄es virtus eius. **E**cce aufert hostib⁹. id ē nr̄is tēptatozibus optunitatē nos ad temptandū alloquēdi. **N**imirz sicut in cordibus ociosis et seculariter gaudiosis. hostes h̄mōi tenēt sua paramenta ad p̄ficiendū temptamēta. **I**ta et ecōtra optunitatē nō h̄nt t̄r loquēdi dolēt. id ē cordi tribulato. huius rei in figura de fatuis amicis **I**ob et fictis ad tēptandū hostiū aīe significatōez gerentibus dicit̄ in libro **I**ob. **N**ō loqueban⁹ ei verbū. videbāt em̄ dolorē

vehementē sensus eius. Igitur de dolore nō doleas cōquerendo. s; multo poti⁹ dgaudēdo dicas **O** felix dolor qui sic os obstruit pefsimi inimici.

III. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Cur de lacrimis doles et affligeris? Doleo factō nō sic dolezes: si tu scires quā vim haberēt lacrimae contra dolores. Quippe illo faciēte q̄ dicit in fletu solaciū. ipse lacrimae quodam solacio dolore cordis magnū minuunt. ac p̄ter refectionē et alleuiationē mētis ad refrigeratōez pectoris et solamē tristis. cum p̄ oculos lacrimae exeūt. dolore vna cū ip̄is euaporare faciūt. **V**is scire primū effectū? **A**udi pet̄r. quendā blesensem. Multis inq̄t solacio sunt lacrimae. et expte maxima magnitudinē doloris imminūt. dolor siquidē sp̄m ignis gerit. qui dum plus tegit. pl⁹ ignescit. **V**is scire reliquos effect⁹? **A**udi archiantistitē Ambrosiū. **D**ascūt inq̄t frequēter lacrimae. et mentē alleuiāt. flet⁹ refrigerāt. pect⁹ et mestū solant. **E**st em̄ pijs affectib⁹ quedā flēdi voluntas. et plerūq; lacrimis ḡuis euaporat dolor.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. **V**is scire rursū et alios ḡtos effect⁹ lacrimarū ac modos circa eas ḡtiores? **E**cce fletū et lacrimas solatio et exultatio solēt seq̄. **N**ōne sic legit in psalms. **D**ñs misit me ut cōsolarer om̄s lugētes. et ponerē solationē lugentib⁹ spon. et darem eis coronā p̄ cinere. oleū gaudij p̄ luctu. palliū laudis pro sp̄u meroris. **N**ōne et in thobia legit sarā dixisse ad dñm. **D**ost tē pestatē trāquillū facis. et post lacrimatōez et fletū exultatōez infūdīs. **N**ōne et ip̄e saluator dixit. beati qui lugēt. qm̄ ip̄i solabunt. **S**ed et ps̄ dicit. **Q**ui semināt in lacrimis. in exultatōe metēt. et iterū idem dicit. **E**untes ibant et flebāt. mittētes semina sua. venientes autē veniēt cū exultatōe. portātes manipulos suos. **V**is scire quo pacto id fiat? **E**cce p̄nceps pl̄horū sic dicit in suis moralib⁹. **D**enitudine replent̄ p̄ui. mox em̄ tristant̄ de hoc q̄ prius delectati sunt. **D**ari autē pacto solatōe replent̄ boni de hoc q̄ p̄us lacrimis desolati sunt. **T**n minus deus patus est dare dulcedinē solatōis post amaritudinē lacrimatōis. q̄ amaritudinē penitudinis post dulcedinem delectatōis. **A**bsit. **H**abes ergo effectum gratum lacrimarū. **S**ed quid de modis cca eas? **D**uplex siquidē mod⁹ est. vn⁹ tolerabilis mēsure. **A**lter vero ḡtissime cure. **V**is scire modum p̄mum? **E**cce ps̄ dicit. **D**ñe de⁹ virtutū cibabis nos pane lacrimarū. et potū dabis nobis in lacrimis in mēsure. dicit in mēsure. id ē nō ultra vires. **P**hinc etem̄ dicit ap̄ls. **E**idelis deus qui non p̄mittet vos temptari sup̄ id qd̄ potestis. **V**is vlteri⁹ scire modū ḡtissime cure et solatōis future? **E**cce qd̄ dicit psalms. **T**ufert inquit dñs deus omnē lacrimā ab om̄i facie. et ioh̄es in apocalipsi. **A**bstergēt inquit de⁹ omnē lacrimā ab oculis eorū. id ē sanctorū. vn̄ et cantam⁹. **A**bstergēt deus omnē lacrimā ab oculis sanctorū. et iam non erit ampli⁹ neq; luctus. neq; clamor. sed nec vll⁹ dolor. quoniā p̄ora trāsierūt

Hic autem modus cure lacrimarum non est gratissimus. Est utique. Hinc etenim est quod dicit dulcis ille pater clareuallis. Felices lacrimae quae pia manus aditoris absterget. Hec mutatio dextre excelsi significata est per mutationem aquae in uinum in Iohanne aquae lacrimarum in uinum leticiae. et propheta in jeremia dicente domino. uertam luctum eorum in gaudium.

III. CONSIDERATIO.

Quarta puella sic ait. Amice conquereris quod te plorat gemit atque ululatus. Droponam tibi similitudinum. et uidebis quod gaudendum tibi est magis quam dolendum. Nonne uides quod fistulator se buccas suas uento implet satis grauat. quod quam tamen tolerat ut alios letificet. Eadem autem et in ploratu et ululatu te manet gaudendi ratio. quippe uox in roma audita est. ploratus et ululatus. Rachel plorat filios suos. scilicet materna affectione. et uirtuosa naturaliter sibi erga plebem indita. In roma inquit quod interpretatum dicitur in excelsis. id est in celo quem admodum dicitur et in canticis. Vox turturis quae. scilicet per cantu gemit. Audita est in terra nostra. Sic et uox plorat et ululat in roma. id est in excelsa terra nostra. terra uiuentium audita est. Non dicitur audietur. sed audita est et auditur. quous multum distet in presentia. auditu etiam per influxum spiritus corporali. Sed quid. Profecto oportet actum talem audiendi uel delectationem uel tristitiam consequi. Sed absit quod tristitia ipsam consequatur. uel quod gemitus ploratus et ululatus inferat celicolis aliquid triste. Nimirum nihil triste in celo locum habet. Igitur ibi non auditur sicut gemitus plorat et ululat. sed sicut gaudiosus cantus. et nonne talem ploratum et ululatum ex misericordia erga liberos uel alia sancta et uirtuosa affectione habuisse uel habere maxime transire debet in magnam consolationem. hac ex consideratione prouenientem quod augmentum gaudij ciuibus forent celestibus sibi plus quam diligenter liberi caritative diligendis. quod et si uisus foret augmentum gaudij eo quod tanquam actus ex uirtute procedentes in celo sibi per modum depositi sunt ad gaudium seruandi. propter hoc dicebat saluator. beati qui nunc fletis. quod ridebitis. scilicet saltem in futuro.

IV. CONSIDERATIO.

Quinta puella ad triste gemitum fletibus sic ait. Audisti uerbum diuini. Qui ac dulcissimi promissi iam per sororem meam recitatum. beati qui nunc fletis. quod ridebitis. Nimirum secundum nostram acceptionem in celo erit uerum risus. Qualis et quantum. Certe hic ridet ore semipleno. Nempe hic impletur illud proverbiorum. risus dolore miscebitur. sed electi ridebunt ore pleno. Quippe in job dicitur. donec impleatur os tuum risu. et labia tua iubilo. Qualis autem erit risus. Certe gratissimus. Sicut enim hora daretur et labia magis quam hic essent. erunt gratiosa. Ita et risus qui his perficitur instrumentis in immensum magis quam hic esset. erit gratiosus. Dicat ergo hic attendens quid mihi de rachaele illa iudea quae noluit consolari. cum clare sentiam quod merito debet homo de pijs fletibus consolari. certificatur diuino promisso de subsequente in celo risu tam gratioso atque gaudioso.

V. CONSIDERATIO.

Sexta puella sic ait. **O** homo qui tristas de lacrimis. si piarum
nouisses virtutē lacrimarū de ip̄is nō doleres. sed gauderes.
Die em lacrimae terrā cordis irrigāt et fecūdan̄ **D**ie lacrimae ardo-
rem concupiscētiarū sedāt. **D**ie lacrimae omnē spūalē infirmitatem san-
nant. **D**ie lacrimae animā mundāt. et spōsam regis celi p̄parāt. **D**ie
lacrimae oculū cordis clarificāt. **D**ie lacrimae mētis serenitatē et trā-
quillitatē causant. **D**ie lacrimae mentē eleuāt. **D**ie lacrimae mentē ine-
briāt. **D**ie lacrimae holocausta in p̄guāt. **D**eniq; pie lacrimae hoc qd
hō vult a deo impetrant. **V**is scire q; pie lacrimae terrā cordis irri-
gant et fecūdan̄. **A**udi egregiū p̄m **Gregoriū**. Irriguū sup̄ ac-
cipit aīa. cū se lacrimis regni celestis desiderio affligit. **H**ec ille p̄
sanctissimus. **E**st igit; aq; lacrimarū vt fons paradisi de quo dicit; in
libro geneseos. **F**ons ascēdebat de terra. irrigans vniuersas sup̄fici-
em terre. **C**ōcordat ecclesiasticus. **R**igabo inquit ortū meū plantati-
onum. **V**is scire q; pie lacrimae ardorē concupiscētiarū sedāt. **A**udi
predictū p̄m sanctissimū. **E**lāmam inquit suggestionū dyaboli ci-
cius extinguit vnda lacrimarū. **I**git; si aliquis videat domū dsciē-
tie sue igne concupiscētie succēdi. recurrere debz ad aquā lacrimarū.
Vis scire q; pie lacrimae omnē spūalem infirmitatem sanant. **A**udi
quid liber job. de deo affirmet. **M**erētes inquit erigit sospitate **D**e
hoc infigura de corpali sanitate dixit dñs regi ezechie egrotanti
et lacrimanti. **V**idi lacrimā tuā. et ecce sanauī te. **V**is scire q; pie
lacrimae aīam mundāt. et spōsas regis celi p̄parant. **C**onsidera ḡta comp-
aratione q; aq; lacrimarū est q̄si lauatoriū in claustrō spūali. est etiā
q̄si balneū in quo abluunt; aīe celestis regis sponse. **H**ec mix. **H**ā
et ille cassiodor; dicit. **E**let; est lauac; culparū. absolutio p̄ctōrū.
Vis scire q; pie lacrimae oculū cordis clarificāt. **A**udi egregium
p̄m **Gregoriū**. **E**it inqt; plerūq; vt in ip̄is pijs flētib; illa interni
gaudij claritas erūpat. et mens que in corpe p̄us ceca iacuerat. ad
inspectionē fulgoris intimi suspirijs vegetata dualescat. **I**dem pa-
ter rursus ait. **M**es lacrimis baptisata. in contemplantione videt limpi-
dius. **I**tem quoq; dicit. **S**epe qd torpescētes latuit. flētib; innotē-
scit. **A**qua igitur lacrimarū est colliriū iuuans visum. de quo dicit;
in apocalipsi. collirio inunge oculos tuos vt videas. **V**is scire
q; pie lacrimae mentis serenitatē et tranquillitatē causant. **A**udi **Io-**
hānem os aureum. **S**icut inquit post vehemētes p̄mbres mundus
aer ac purus efficitur. **I**ta etiā post lacrimarū pluuias serenitas mē-
tis sequit; atq; trāquillitas. **V**is scire q; pie lacrimae mentē eleuāt.
Lege p̄s. **A**scensiones inquit in corde suo disposuit in valle lacri-
marū. **L**ege quoq; et librum geneseos. **M**ultiplicate inquit sunt aq;
et eleuauerūt archā in sublime. apte autē p; archā mens intelligit;
archanorū dei capax atq; cōseruatix. **V**is scire q; pie lacrimae men-
tem inebriāt. **A**udi p̄m clareuallis. **I**llas inquit lacrimas vere in
vinū mutare dñm dixeriz. q; sup̄ne cōpassionis affectu in feruorem

prodeunt caritatis. pro qua etiā ad horam tui ipius imemor sobria
quadā ebrietate videris. ¶ **V**is scire q̄ pie lacrime holocausta im-
pinguāt? Audi Gregoriū p̄m sanctissimū. Holocaustū inquit ari-
dum est bonū opus. q̄d orōnis lacrime nō infundūt. holocaustum
pingue est. ¶ hoc bonū opus q̄d cū agit etiā lacrimis impinguatur
¶ **V**is scire demū q̄d pie lacrime hoc q̄d hō vult a deo impetrant.
¶ Audi quid ob hoc sancta illa mulier iudih̄t deo loquens dixerit.
Indulgentiā inquit eius cum lacrimis postulemus. ¶ Audi quoq; di-
ligētius Ioh̄m os aureū verbū in hac materia aureū p̄ferentem.
Nemo inquit aliq̄n flens ad deū accessit. qui nō q̄d postulauerit ac-
cepit. nullus ab eo b̄nficia dolēter optauit. qui nō impetrauit. ip̄e
em̄ est qui solat̄ flētes. dolētes curat. penitētes informat. **Hec il-
le pater venerabilis.**

¶ **Capitulum nonū d̄tinens solationes sup̄ fletu et lacrimarū af-
flictione. specialiter timētis penam gehēnalem.**

Nono post p̄missa ad supradictā d̄nam solatricem accessit
alius tristis fletu seu lacrimis afflictus timore pene ge-
hēnalis. cui ip̄a tres de suis puell̄ p̄ solatōe deputauit

¶ **CONSIDERATIO.**

Prima puella ad hunc hōiem tristē sic ait. Cur fles. cur lacrima-
rum effusione affligeris timore pene gehēnalis? Non est xp̄i-
ane religionis hac ex causa lacrimari seu flere. quēadmodū nec ex
quāplurib; causis alijs. ¶ Audi patrem clareuallis Gaudete inquit
ap̄ls cū gaudentibus. flete cum flentibus. nūquit ap̄ls p̄cipit flere
amissione rex. intermissione voluptatū. filiorū mortes. morborum
instāciam. ḡuitatē inopie. potentia fortiorū. ¶ Absit. plorādi em̄ sūt
qui taliter plorāt. Religiosa em̄ tristitia aut alienū peccatū luget.
aut p̄prium. Hec dicitus pater. Et ecce q̄ materiam plorādi restrin-
gens nō dicit timorē gehēne sicut nec alia āndicta. s; t̄m lugendū
esse aut alienū p̄ctm̄. aut p̄prium. Sp̄aliter aut̄ q̄re simpliciter timore
gehēne n̄re religioni plorare nō agruat. patz ex firma spe p̄ p̄ia
lacrimarū efficaciam gehēnā euadēdi. Quid em̄ faceret in inferno
is cuius aq̄ p̄ia lacrimarū dyabolū sibi submersissent. Sunt enim
aque ille tanq̄ aq̄ maris rubri ubi pharao infernalis submergit̄ cū
exercitu viciorū. p̄s dicēte. Contribulasti capita draconū in aquis.
scz p̄ia lacrimarū capitalia vicia cū infernali dracone hōiem im-
pugnācia. Rursus ad q̄d timeret gehēnales penas tanq̄ earū debi-
tor. aut de lacrimis doleret. is cuius iam pie lacrime lras deleuis-
sent q̄s q̄ peccat ad se diuincendū p̄p̄ia manu dyabolo scribit mili-
bro d̄sciēte. de cuiusmōi libris in daniēle dicit̄. Iudiciū sedit. et li-
bri ap̄ti sunt. Deniq; ad q̄d gehēnaz timerz. aut de lacrimis nō gau-
deret is quē vt salu; fieret ip̄e sue lacime a malicia lauarēt. Dicen-
te ob hoc jeremia p̄p̄sa. Laua a malicia israhel cor tuuz vt saluus
fias. Postremo ad quid penas gehēnales timeret. et de lacrimis

propiciatorijs doleret. is cuius deus ad propiciandū lacrimas accep-
taret. certe non deberet. **S** audi quid dicit timorē illū et dolorē
sara filia raguel postmodū vxor thobie iunioris deo loquēs dixe-
rit. **N**ō delectaris inq̄t i p̄ditōib⁹ n̄ris. q̄ post tempestatē trāquillū
facis. et post lacmatōez et fletū exultatōez infūdis. **A**udi quoq; et
ozonē m̄tis eccie vtiq; efficacē. **D**e⁹ inq̄t q̄ sp̄antib⁹ in te misereri
potius eligis q̄ irasci. **D**a nobis digne flere mala q̄ fecim⁹. ut tue
solacōis grām iuenire valeam⁹. **III. CONSIDERATIO.**

Secūda puella sic ait. **O** hō si v̄tutē lacmaz q̄ dicitur gehēnam h̄nt
agnosceres. nec gehēnā multū timeres. nec de lacmis doleres
s; gaudēs. **N**ōne verbū cuiusdā ep̄i ad piā m̄rem aug. p̄ salute filij
lacmantē v̄l q̄nq; audiuiſti. **I**mpossibile ē inq̄t tātam lacmaz filiū
pire. **S**; n̄ min⁹ efficacel sūt p̄pe lacme ad delectatōz dānabil cul-
pe. **H**ēpe vbi dē i thobia. tūc thobias ingemuit et cepit ozare cū la-
cimis. **I**bi q̄dē dicit glosa. ozo d̄m lenit. lacma cogit. lacme faciūt
deū iniq̄tatū n̄raz obliuisci. **H**ec ibi **S**; q̄d pla. **N**ōne cui⁹ ois vita
p̄dita ē. q̄q; eterne p̄ditōi p̄pinquē p̄ pias lacmas restituit i inte-
grū vt v̄lteri⁹ i eo integ sp̄s p̄seuerz. **C**erte sic. **A**udi venandū p̄ez
jero. p̄sb̄m **D**etrū inq̄t ter negatē. s. x̄pm i locū suū amare r̄stituere
lacme. **A**udi quoq; et scissimū p̄ez **G**reg. **T**ēp⁹ inq̄t redimim⁹. q̄n p̄
actā vitā q̄ lasciuiedo p̄didim⁹. flēdo repam⁹. **III. CONSIDERATIO.**

Tercia puella sic ait. **S**i penā times gehēnalē. q̄ hanc magis ti-
mea. eo miro mō magis gaudenter flētū et lacmaz sustinere
h̄s afflictōz. **V**is scire q̄rē. **E**cce miro mō flet⁹ et pie lacme regnū
celoz obtinēdi. ac p̄ d̄ns gehēnā euadēdi d̄ferūt securitatē. q̄ppe
lacme h̄mōi q̄i vi q̄dā norūt regnū celoz obtinē. **A**udi eggū p̄ez
gg. **R**egnū inq̄t celoz rapi vult n̄ris fletū. q̄d n̄ris meritis n̄ debet.
Hec ille. **H**ec mir⁹. **N**ā cui⁹ v̄tutis pie sint lacme in p̄cib⁹ q̄b⁹ deo
p̄ regno celoz supplicam⁹. manifestat magnus p̄ aug⁹. **D**icēte em̄
p̄s. **T**urib⁹ p̄cipe lacmas meas. **A**ddit ip̄e **A**ug⁹ q̄ violēte sūt i p̄-
cib⁹. **H**oc etem̄ p̄ter testa⁹ et venabil p̄ jero. **O** inq̄t lacma huilif
tua ē potētia. tuū regnū. tribunal iudicis n̄ vereris. delictoz tuoz
accusatozib⁹ silētiū imponis. n̄ est q̄ te accedē vetet. **S**i sola intras
vacua nō redibis. magis crucias dyabolū q̄ pena infernalis. quid
pla. **V**incis inuincibilē. ligas oipotentē. ielinas filiū v̄ginis. **H**ec
p̄ ille. **S**ic itaq; teste euāgelica veritate. regnū celoz vim patitur.
et violēti rapiūt illud. q̄. s. ip̄m sibi dare postulāt p̄cib⁹ lacmosis.

Capi. x. d̄nēs solaciones sup fletu penitētiāli.

Decio p̄ p̄missa ad d̄nāz solatricē sepe dictā accessit et alius
tristis sr afflictōe flet⁹ p̄nial q̄rēs solari. cui illa tres d̄ su-
is puell cā solatōis deputauit. **III. CONSIDERATIO.**
Prima puella ad tristē p̄dictū sic ait. **S**i triū p̄dictaz n̄raz so-
daliū de piarum lacrimarum contra gehēnam efficaciaz ser-
mones audiuiſti. posses in materia p̄posita de ip̄arum consolatione

cōtentari. Et vero si adhuc libz et a nobis quid cōsolatōis audire.
Hoc primū scito q̄ tanto a cōsolatione vacuus min⁹ eris. q̄nto vberiores lacrimas emiseris. quippe cōstat q̄ p̄portionant⁹ doloribus cordis. S; p̄pheta deo loquēs. Scdm̄ inquit multitudinē dolorum meorū in corde meo. cōsolatōes tue letificauerūt aiām meāz. Dices forte p̄pham in hoc verbo p̄pter certitudinē ponere p̄teritū p̄ futuro. Absit q̄ nō et in p̄nti. Audi cassiodorū cōsolatoria fletū etiā in p̄nti affirmantem. fletus inquit cibus est aiāz. corroboratio sensuum. refectō mentiu⁹ S; pone q̄ nō in p̄nti. Quid cure p̄sertiz lōganimi. Quippe amissum in sillabis. id est in singulis dolorib⁹. recuperandum speret⁹ in temporib⁹. in longitudine dierū. in seculū seculi. Audi Gregoriū de illa q̄ speculū erat penitentie p̄dicantē. Redemptor inquit noster momentaneos flet⁹ n̄ros eterno cōsolat⁹ gaudio.

II. CONSIDERATIO.

Secunda puella sic ait. Homo karissime afflictio penitentiali lacrimarū siqua est. Nōne est gaudēter toleranda q̄ mentem ab p̄mis transfert ad sūma. a regione dissimilitudis ad regionē sideree pulcritudinis. Quo pacto forte inquires. Ecce fit q̄nq; q̄ ad caltra vel alia loca alta q̄ aliter sine ḡui iactura non possent expugnari. mediantibus aquis riuulorū. circa ea ne defluant cohibitorū dum multiplicatōe sua plus et plus ascēdunt tandē puenitur. Sed quid. Profecto ascētionis h̄mōi in valle lacrimarū penitentialiu⁹ optime disponunt⁹. quib⁹ aquis lacrimarū multiplicatis. et corā deo ascenduntibus mētes penitentiū ad alta celorū cōmodi⁹ et securi⁹ subleuant⁹. p̄pter qd̄ et talibus fletib⁹ libēter afficiunt⁹. Idq; est qd̄ per Gregoriū satis apte innui videt⁹. Cū inq̄t p̄ fletū mēs ad sūma rapitur. cōpunctōis sue penā gaudēs mirat⁹. et libz affici. qz afflictione sua se cōspicit ad alta subleuari.

III. CONSIDERATIO.

Tercia puella sic ait. O hō gaudere deberes q̄ vel aliqd̄ habēs quo ad diligentē circa te angelorū custodia recōpensare posses. q̄ppe anglis suis de⁹ mādauit de te. ut custodiāt te ī oib⁹ vjjs tuis. S; dic mihi q̄so. est ne aliqd̄ ī thesauris tuis q̄ id recōpenset. Profecto n̄ video nūc aliqd̄ meli⁹ q̄ id qd̄ ḡtū esse angelis scriptura testat⁹. Id autē est flet⁹ p̄nialis. Nepe gaudiū est angelis in celo sup̄ vno p̄ctōze p̄niam agēte. Vñ et dulcis p̄ clareuallis. Delicie inquit angelorū sunt n̄re lacrimae. Idē quoq; p̄. lacme inq̄t penitentiis vinuz sunt angelorū. quia in illis odor vite. sapor ḡtie. gustus indulgentie. sanitas redeuntis. inocētie recōciliatōis iocūditas. et serenitate cōscientie suauitas. Hec ille pater.

Explicit liber decim⁹ de cōsolatione theologie. Incipit liber vñ decim⁹ d̄tinēs cōsolationū remedia oportuna cōtra illa turbatiua q̄ opponunt⁹ libertati. Capitulū pmū d̄tinēs cōsolationes sup̄ seruitute et carentia libertatis.